

**TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS
NEMZETI LABORATÓRIUM**

**TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS
JÓ GYAKORLATOK
GYŰJTEMÉNYE III.**

TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS JÓ GYAKORLATOK GYŰJTEMÉNYE III.

TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS NEMZETI LABORATÓRIUM

A kiadvány az RRF-2.3.1-21-2022-00013 azonosítószámú
"Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium" elnevezésű projektben,
a Széchenyi Terv Plusz program keretében, az Európai Unió
Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközének támogatásával készült.

Szerkesztette:

Szabó Renáta, Pannon Egyetem, Gazdaságtudomány Kar

Szerzők:

Czibrik Eszter tanársegéd, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar
Farsang Zoltán tematikus fórum vezető, HÁRFA Alapítvány
Hollósi Szabolcs elnök, HÁRFA Alapítvány
Juhász Adriána tematikus fórum vezető, HÁRFA Alapítvány
Madarász Eszter egyetemi docens, Pannon Egyetem, Gazdaságtudomány Kar
Sulyok Judit tudományos főmunkatárs, Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar
Vámos Orsolya innovációs munkatárs, Eötvös Loránd Tudományegyetem,
Innovációs Központ

Lektorálta:

Dr. Péter Erzsébet egyetemi docens, Pannon Egyetem, Nagykanizsai Kampusz
Dr. Németh Kornél egyetemi docens, Pannon Egyetem, Nagykanizsai Kampusz,
Körforgásos Gazdaság Egyetemi központ, Alkalmazott Gazdálkodástani Intézet

A szerkesztésért felelős:

Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium (TINLAB) konzorcium

Kiadó neve:

Eötvös Loránd Tudományegyetem (1053 Budapest, Egyetem tér 1–3.)
Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány (4400 Nyíregyháza, Vasvári Pál u. 1. f/1.)
Miskolci Egyetem (3515 Miskolc-Egyetemváros, Egyetem út 1.)
Pannon Egyetem (8200 Veszprém, Egyetem utca 10.)

Felelős kiadó:**Eötvös Loránd Tudományegyetem:**

Magyar Dániel (projektvezető, igazgató, Innovációs Központ),
magyar.daniel@innovacio.elte.hu

Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány:

Hollósi Szabolcs (elnök), hollosisz@harfaalapitvany.hu

Miskolci Egyetem:

Prof. Dr. Csák Csilla (szakmai vezető, dékán, Állam- és Jogtudományi Kar),
jogdekan@uni-miskolc.hu

Pannon Egyetem:

Dr. Fehérvölgyi Beáta (szakmai vezető, dékán, Gazdaságtudományi Kar),
fehervolgyi.beata@gtk.uni-pannon.hu

ISSN 3058-0994 (Nyomtatott)

ISSN 3058-096X (Online)

Társadalmi Innovációs Jó Gyakorlatok Gyűjteménye online:

<https://tinlab.hu/kiadvanyok/>

Tartalom

ELŐSZÓ	5
1. ADAPTÁCIÓS KÉZIKÖNYV CÉLJA, FELÉPÍTÉSE	6
1.1 Társadalmi innováció (TI) adaptációs kézikönyv célja	6
1.2 Társadalmi innováció adaptáció értelmezése hazai szinten	6
1.3 Társadalmi innováció jó gyakorlatok kiválasztásának alapja	7
1.4 A tematikus területek leírása	8
<i>Digitalizáció társadalmi hatásai</i>	8
<i>Kulturális innováció, kreatív ipar</i>	9
<i>Helyi fejlesztések, governance/kormányzás</i>	10
<i>Környezeti szempontú társadalmi innovációk, klíma</i>	12
<i>Társadalmi jóllét</i>	12
<i>Munka jövője, a jövő gazdasága társadalmi aspektusai</i>	13
<i>Humán rendszerek</i>	14
<i>Társadalmi innováció menedzsmentje</i>	15
2. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK	16
3. JÓ GYAKORLATOK FELSOROLÁSA ABC SORRENDEN	31
3.1 ADNIJÓGA.....	31
3.2 FELZÁRKÓZÓ TELEPÜLÉSEK (FETE).....	34
3.3 IMPACT HUB BUDAPEST	39
3.4 HUMAN POWER HUB BRAGA	42
3.5 A KOLLABOR INKUBÁCIÓS MODELL.....	46
3.6 EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA PONTOK: PANNON KÖZTÉR ÉS JUTASI KÖZTÉR	53
3.7 KÖRFORGÁSOS VÁROSMODELL, ÖNÉRTÉKELŐ ÉS TERVEZŐ ESZKÖZ - „TELEPÜLÉSI KÖRFORGÁSMÉRŐ”	57

3.8	PROTÉGÉ - MENTORPROGRAMMAL A TURIZMUSÉRT.....	61
3.9	TUDOMÁNY MINDENKINEK HACKATHON	65
3.10	TRANSZFORMÁCIÓS TURIZMUS A GYAKORLATBAN	69
3.11	SZOCIOPOLY	74
3.12	AZ ÖNKORMÁNYZATOK INTEGRÁLÓ ÉS KOORDINÁLÓ SZEREPÉNEK MEGERŐSÍTÉSE – AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSHOZ VALÓ ALKALMAZKODÁS ÉRDEKÉBEN” C. LIFE16 CCA/HU/000115 AZONOSÍTÓSZÁMÚ PROJEKT	77
3.13	OFFICENIX FEJLESZTŐ ÉS STRATÉGIAI KÁRTYAJÁTÉK.....	83
3.14	AGROVIR FARMMENEDZSMENT RENDSZER.....	86
3.15	INDAHOUSE HUNGARY	89
3.16	MAKER’S RED BOX	93
3.17	INNOVÁCIÓ A MUNKAERŐPIACI INTEGRÁCIÓBAN – A MUNKAVÁLLALÓI KOMPETENCIÁK MÉRÉSE ÉS FEJLESZTÉSE	98

ELŐSZÓ

Napjaink társadalma számos kihívással szembesül, melyek újabb és újabb megoldásokat igényelnek, tesznek szükségessé. A társadalmi innováció sokféleképpen valósulhat meg, az érintett közösség adottságait, lehetőségeit figyelembe véve. A Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium (TINLAB) keretében összegyűjtött nemzetközi és hazai jó gyakorlatok ezeket a folyamatokat segíthetik elő. A jó gyakorlatokat bemutató útmutatók közül jelen kézikönyv a harmadik a sorozatban.

A kézikönyv összesen 17 nemzetközi és hazai, megvalósult és sikeresen működő jó gyakorlatot ismertet. A szerzők az egyes példák kiválasztásánál szem előtt tartották, hogy számos társadalmi kihívást lefedjenek. Fontos volt továbbá a jó gyakorlatok adaptációs potenciálja.

A kézikönyv olvasását támogatandó, a jó gyakorlatok bemutatását megelőzően, külön fejezetben ismertetjük a társadalmi innováció fogalmát és a Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium keretében működő tematikus fórumokat, azok fő tématerületeit.

Az egyes jó gyakorlatok esetében az alábbi információk kerültek feltüntetésre: általános leírás, érintett társadalmi probléma, adaptációs potenciál, eredmények, sikertényezők, érintett tématerületek, kapcsolódási pontok a fenntartható fejlődés céljaival, további információk és elérhetőségek.

Reményeink szerint a kézikönyvet olvasó szakemberek értékes információkkal, tudással gazdagodnak és maguk is aktív résztvevői lesznek a társadalmi innovációnak.

Tartalmas olvasást kívánunk!

A Szerzők

1. ADAPTÁCIÓS KÉZIKÖNYV CÉLJA, FELÉPÍTÉSE

1.1 Társadalmi innováció (TI) adaptációs kézikönyv célja

Jelen kézikönyv a Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium (továbbiakban: TINLAB) keretei között megjelenő jó gyakorlatok sorozat második kiadványa. Célja a társadalmi innováció területén bevált – a korábbi kiadványban ismertetett jó gyakorlatokhoz képest – további jó gyakorlatok, megoldások bemutatása, amelyek ugyancsak példaként szolgálhatnak a hazai innovátorok, innovációs kezdeményezések számára. A leírt innovációs tartalmak alapján megtörténhet az adaptáció, az átvétel, vagy a megoldások továbbfejlesztése, illetve egyes elemek újszerű összekapcsolása révén új innovációs tartalmak jöhetnek létre. Kiemelt célja, hogy hozzájáruljon egy olyan tudásbázis létrehozásához, amely akár alapját képezheti további elemzéseknek, kutatásoknak is.

A TINLAB célkitűzése egy minél szélesebb alapokon nyugvó közös tudásbázis és tudásplatform létrehozása. Ennek egyik lépcsőfoka egy olyan adaptációs kézikönyv sorozat elkészítése és hozzáférhetővé tétele, amelyet a TINLAB honlapján elektronikusan is elérhetővé kívánunk tenni. Szándékunk szerint a jó gyakorlatok tára a jövőben továbbra is bővülni fog hazai és nemzetközi példákkal, amely megfelelő bázist nyújt a TINLAB tudásmenedzsment funkciójához.

1.2 Társadalmi innováció adaptáció értelmezése hazai szinten

A TINLAB egyik kiemelt tevékenysége a jó gyakorlatok gyűjtése, tudatos terjesztése, illetve a bevált módszerek átadása, alkalmazása. A TINLAB számára fontos az egyéni és a szervezeti tanulás értéként való megerősítése, újító társadalmi innovációs modellek meghonosítása és elterjesztése, a megújulásra kész szervezeti kultúra meghonosítása, a bevált gyakorlatok és a kreativitás példáinak a megismertetése, és mindezek révén az ország innovációs képességének, nyitottságának, rugalmasságának, individuális és közösségi megújulási képességének az emelése. Az adaptáció gyakorlati megvalósítását a TINLAB további tevékenységei keretében, így például mentorhálózat kialakítása, pilot projektek támogatása útján is segíteni fogja. A TINLAB törekszik a hazai

és a nemzetközi társadalmi innovációs tudásmegosztó hálózatokhoz való csatlakozásra is, amely még szélesebbre tárja az együttműködési és az adaptációs lehetőségeket is.

A TINLAB értelmezése szerint a társadalmi innováció: olyan új vagy továbbfejlesztett folyamat, amely társadalmi szükségletek újszerű megoldásának létrehozását célozza meg, vagy társadalmi részvétel, gyakorlatok, kapcsolatok és viselkedési formák új kombinációja révén fejleszt megoldásokat. A társadalmi innováció fontos feladata a termék és üzleti folyamat innovációs eredmények társadalmi elterjesztésének támogatása is. A társadalmi innováció a többi innováció típus komplementer folyamatként értelmezhető. [Lásd: Bogdány Eszter – Varga Krisztina – Veresné Somosi Marian (szerk.): Társadalmi innovációs fehér könyv. TINLAB, Miskolc, 2021. 26.]

Az első kézikönyvhöz hasonlóan a jó gyakorlatok adaptálhatóságát a problémaazonosítás és a hatás szempontjából is vizsgáltuk. A problémák azonosítása során törekedtünk kiemelni, hogy az adott jó gyakorlat mely társadalmi szükségletre, problémára reagál.

1.3 Társadalmi innováció jó gyakorlatok kiválasztásának alapja

A hazai és külföldi jó gyakorlatok kiválasztását a TINLAB Tudásmenedzsment és piackutatás munkacsoportjának tagjai végezték. A tevékenységben egyaránt részt vettek az ELTE, a Pannon Egyetem, a Miskolci Egyetem és a Hárfa Alapítvány delegált munkatársai is.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően, a közösen meghatározott kiválasztási szempontok az alábbiak voltak:

- az adott szakterületen belüli kiemelkedő innovációs eredmény, jelentős társadalmi probléma megoldása;
- hazai adaptációs potenciál megléte fontos szakterületeken;
- egyértelműen azonosítható sikerkritériumok;
- hatásméréssel, indikátorokkal validált jó gyakorlatok legyenek. (Ez utóbbi kritérium azonban csak részben teljesült.)

A jó gyakorlatok gyűjtése különböző szakirodalmi adatbázisokon keresztül, internetes kereséssel, valamint a munkacsoport tagjainak

szakmai tevékenységéhez kapcsolódóan történt, ügyelve arra, hogy valamennyi – a TINLAB keretében azonosított – tématerület megjelenjen.

1.4 A tematikus területek leírása

A TINLAB keretében a társadalmi innováció fókuszterületeiként az alábbiak kerültek beazonosításra:

digitalizáció			társadalmi jóllét
kultúra, kreativitás			munka jövője, a jövő gazdasága társadalmi aspektusai
helyi fejlesztések, governance/kormányzás			humán rendszerek
környezeti innovációk, klíma			társadalmi innováció menedzsmentje

Az egyes jó gyakorlatok feldolgozása azonos rendben történik, amelynek keretében az érintett fókuszterület(ek) is megjelölésre kerül(nek).

Digitalizáció **társadalmi hatásai**

Mindazon innovációk, amelyek a digitalizáció fejlődése és térnyerése mellett alakulnak ki, a társadalom széles rétegei számára újszerű lehetőségeket, gyakorlatokat, kezdeményezéseket nyújtanak. Tudatosítják a technológiai fejlődés előnyös, ugyanakkor káros aspektusait is és ezáltal újszerű együttműködések, hálózatokat és további technológiai újításokat hoznak létre.

A digitalizáció társadalmi hatásai az élet számos területén felfedezhetők. Az infokommunikációs technológia átalakította a tudás létrehozását, így az ember által elérhető információkat is. A digitalizáció, a közösségi oldalak elterjedése hatással van az emberi elmére, az egyén cselekedeteire, reakcióira, ennek pozitív-negatív hatásait a terület kutatóinak figyelembe kell venni.

A digitalizáció társadalmi hatásainak mérése egyre inkább meghatározó tényezővé válik, elengedhetetlen, hogy a pozitív hatásokat kihasználjuk, a digitalizáció lehetőségeit erősítsük, a negatív hatásokat tudatosítsuk, elkerüljük. A pozitív, jó példákat és gyakorlatokat érdemes összegyűjteni, azokat közkinccsé tenni, ugyanakkor fel kell hívnunk a figyelmet a káros hatásokkal szemben is. Érdemes tehát a tudásmegosztás újszerű lehetőségeit kihasználni, megtalálni azokat a szereplőket, akik ezeket a hatásokat befolyásolni tudják, de azokat is, akik érzékelik, sok esetben elszenvedik ezeket. Az együttműködések lehetősége a digitális térben új távlatokat nyit meg, ez jótékony hatással van az újításokra, az új ötletek generálására is.

A digitalizáció az emberi élet minden területét érinti, ezért fontos, hogy – a technológiai újítások mellett – megfelelő kutatási háttérrel, valós és érzékelhető társadalmi innovációk is keletkezzenek.

Kulturális innováció, kreatív ipar

Kulturális innováció lehet bármely kulturális célú, újszerű és hasznosuló kezdeményezés csakúgy, ahogy bármely társadalmi innovációs fejlesztés, melynek eszköze valamilyen kulturális elem (pl. zene). A kreatív iparágak lehetnek például: reklám; épülettervezés és más mérnöki tevékenység; művészeti tárgyak és antikvitás kereskedelem; számítógépes játékok; kézművesség; formatervezés; divattervezés; film és videó; zene; előadóművészet; könyvkiadás; software készítés; TV és rádió.

A társadalom innovációs és kreatív potenciáljának kiaknázása a jövőbeni növekedésünk, boldogulásunk szempontjából kulcsfontosságú tényezővé vált. A kreativitás az innováció egyik legfontosabb forrásának tekinthető, mivel az mindig kreatív ötletekből hoz létre termékeket és szolgáltatásokat. Ezért a kreativitásnak mindig szerepe van abban, ha az innováció valamilyen – gazdasági vagy társadalmi – hasznot eredményez. Tekintettel kell azonban lenni a kulturális sokféleségre, amely valójában a kreativitás és az innováció forrása.

Az európai innovációs politika rengeteg változáson ment keresztül az idők során. Az 1970-es években a kutatás-fejlesztés állt a középpontjában, a 80-as években pedig a tudástranszferre fókuszált. Az 1990-es

évtizedben egyértelművé vált, hogy az innováció nem egyfajta lineáris folyamat része (kutatás–fejlesztés–hasznosítás), hanem egy sokkal bonyolultabb rendszer eredménye, amely különböző szereplők – például egyetemek, kutatók, hatóságok és üzleti vállalkozások – egész hálózatának együttműködésén múlik, alapul. A későbbi időszak kohéziós politikai programjában az innováció már, mint a fenntartható fejlődés biztosítását lehetővé tévő elsődleges és átfogó eszköz szerepel, amely magában foglalja a klaszterépítés ösztönzését is a lehetőségek maximális kihasználása érdekében.

Miközben az innovációt sokan olyan eszköznek tekintik, amely elvezet minket egy összetartóbb és fenntarthatóbb társadalom felé, ehhez feltétlenül szükség van bizonyos változásokra, amelyeknek köszönhetően az emberek megértőbbé válnak egymás iránt. A kultúra – mint a társadalmi és területi kohézió megvalósításának eszköze – segít egyensúlyt teremteni a tradíció és az innováció között, lehetőséget kínál a különböző kultúrák és a generációk közötti párbeszédre, valamint az integráció növelésére. A kultúra nagyszerűen integrálható az innováció és a kreativitás fejlesztésébe, erre jó példa a kulturális örökség megóvása, a fenntartható turizmus fejlesztése, kreatív ágazatok és egyéb ágazatok közötti együttműködést is magában foglaló társadalmi gazdasági együttműködés, a helyi gazdaságoknak a kulturális infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése révén történő újjáélesztése.

Helyi fejlesztések, governance/kormányzás

Összefoglaló: Helyi fejlesztések alatt a település- és térségfejlesztési ötletek, tervek megvalósítását értjük alapvetően - de nem kizárólagosan - önkormányzati koordinációban.

A helyi fejlesztések tervezése és megvalósítása során fontos az érintettek közötti aktív partnerségek kialakítása, hogy közösen vegyenek részt a közjó biztosításában és fejlesztésében. Ebből a szempontból tehát a helyi fejlesztés a térség lakosságának életminőség javítását, a helyi vagyoni fejlesztését és fenntartását, a piaci problémák leküzdését, a kohézió erősítését, valamint a helyi fejlesztési projektek megvalósítását jelenti. A jó helyi kormányzás alatt a demokratikus, szolgáltató, hatékony, átlátható, jogszerű, etikus, jövőorientált helyi kormányzást értjük, amely

a helyi és megyei önkormányzatok, a dekoncentrált kormányzati szervek és a bevont partnerek tevékenysége révén valósul meg.

A lakosság életkörülményeinek hatékony javítási módja a lokális térben értelmezett fejlesztések, amelyek aztán hozzájárulnak az ország egészének fejlődéséhez. A helyi fejlesztések tehát a kisebb települési szintre összpontosítanak; fejlesztési ötleteit, beavatkozási területeit az adott település/térség/régió sajátos körülményeihez és szükségleteihez igazítják.

A jó helyi kormányzás alatt az alábbi kritériumok minőségi teljesítését értjük:

- demokratikus helyi kormányzás (képviselő, részvétel, együttműködés, konszenzusos döntések);
- szolgáltató helyi kormányzás (jólétre törekvő, igényorientált, válaszképes);
- hatékony helyi kormányzás (teljesítményorientált, szervezett, kompetens, kontrollált);
- átlátható helyi kormányzás (nyitott, kommunikatív, polgár közeli);
- jogszerű helyi kormányzás (jogkövető, jogérvényesítő, szabályozott);
- etikus helyi kormányzás (értékvezérelt, kultúrateremtő, közélet tisztaságát őrző);
- jövőorientált helyi kormányzás (stratégiákkal rendelkező, innovatív, fenntarthatóságot ösztönző);
- jól gazdálkodó helyi kormányzás (gazdaságos, erőforrásteremtő, kiegyensúlyozott);
- inkluzív helyi kormányzás (közösségvezérelt, szolidáris, képessé tevő, befogadó);
- felelősségvállaló helyi kormányzás (felelősségtudatos, számonkérhető, társadalmilag felelős).

A helyi fejlesztések, governance fókusz célja, hogy a folyton változó körülmények mellett a helyi erőforrásokra építve innovatív megoldásokat ismerhessünk és ismertethessük meg, amelyek az egyes településeknek/közösségeknek nyújtanak speciális megoldásokat, ugyanakkor az innovatív megközelítés vagy annak egyes elemei átemelhetőek és alkalmazhatóak más települések fejlesztésében is.

Környezeti szempontú társadalmi innovációk, klíma

Környezeti szempontú társadalmi innováció az, amely a klímaváltozás társadalmi aspektusaira irányul. Széles értelmezési keretben foglalja magába mindazon gyakorlatokat, módszereket, kezdeményezéseket, amelyek a keletkező és érzékelhető káros hatások kiszűrésére, azokhoz való alkalmazkodásra irányul. Ugyanakkor felismeri a klímaváltozáshoz kapcsolódó előnyös hatásokat is, ezáltal új értelmezési felületek, lehetőségek nyílnak meg a társadalom széles rétegei előtt.

A klímaváltozás hatásai mellett annak társadalomra gyakorolt következményei is észrevétlenül, de megkérdőjelezhetetlenül beépülnek hétköznapjainkba. Ezek észlelése, tudatosítása, mérése a következő időszak egyik jelentős feladata. A káros hatások mellett figyelmet kell fordítani a klímaváltozásból adódó környezeti innovációkra is, illetve annak társadalomra gyakorolt – pozitív és negatív – hatásaira is.

Mindezek magukba foglalják a klímaváltozás elleni társadalmi aktivitásokat, akciókat, a klímaváltozásból adódó adaptációs feladatokat, ezek társadalomra gyakorolt hatását.

Ki kell hangsúlyozni a megfelelő keretrendszerek szerepét, a jogalkotás rugalmasságának szükségét, a tudás létrehozásának és átadásnak fontosságát és ehhez tartozóan az érintettek feladatait, felelősségét is. A klímaváltozás társadalmi hatásait befolyásoló szereplők, illetve az azt elszennvedő, érzékelő érintettek bevonása, együttműködése a következő évek fontos kihívása lesz, különös tekintettel az alulról érkező kezdeményezések létrehozására és azok befogadására.

Társadalmi jóllét

Összefoglalás: a társadalom boldogság- és közérzetét meghatározó tényezők összessége eredményeképpen létrejövő állapot.

A társadalmi jóllétet számos tényező befolyásolja, ideértve a gazdasági teljesítményt, az életminőséget, a környezet állapotát, a társadalmi egyenlőséget és a személyes jóllétet. A tudományos világban az egyik

legnagyobb kihívás, hogy milyen módon lehet a szakértők álláspontját összeegyeztetni arról, hogy egyáltalán mi a jóllét, mik ennek a fő összetevői és mekkora azok relatív súlya az egész rendszerben. A társadalmi jóllét dimenzióinak létrehozásakor kiindulópontunk az volt, hogy egy jól működő és hatékony állam legfontosabb célja az állampolgárok boldogulásának és boldogságának, objektív és szubjektív jóllétének elősegítése.

Munka jövője, a jövő gazdasága társadalmi aspektusai

A munka világa, a jövő gazdasága nem nélkülözheti a társadalmi innovációt, az innovatív megoldásokat. Az innovatív megoldások, a digitalizáció és a globalizáció hozzájárulhatnak a munka eredményesebb megszervezéséhez, ezáltal a hatékonyság növeléséhez és a gazdasági fejlődéshez.

A munka és a munkaerőpiac folyamatos változásokon megy keresztül, különösen igaz ez a pandémiás időszak munkapiaci jelenségeit elemezve. A negyedik ipari forradalom, a globalizáció, a digitalizáció, a hálózatok társadalma, a tudás hozzáférhetősége új dimenzióba helyezi az ember által elvégzett munkát és annak szervezési rendszerét is. Új munkahelyek jelennek meg, további előtérbe kerül az automatizálás, az emberi tőke felértékelődik. Új foglalkoztatási formák jelennek meg, háttérbe szorítva az eddigi hagyományos munkavégzési kereteket. A digitalizáció és a (számító)gépesítés előtörése ugyanakkor munkahelyek megszűnését is eredményezheti, ami miatt a munkanélküliség egyre növekvő kihívására is megoldásokat kell találni.

A leginkább keresett készségek közé kell sorolnunk az alkalmazkodóképességet és rugalmasságot, az együttműködést és kommunikációt, a szociális tudatosságot és a sokféleség elfogadását és – nem utolsósorban – a vállalkozói, megoldás orientált gondolkodást. A turbulens környezeti, gazdasági, technológiai változások miatt a vállalatoknak még nagyobb felelősséget kell vállalnia a munkavállalók képzésében, pszichológiai biztonságának, jóllétének megteremtésében, valamint az egyedi igényekre reagáló munkaszervezési formák kialakításában. A társadalmi innováció a munkavégzés és az egyes munkafolyamatok eredményesebb megszervezéséhez, a hatékonyság növeléséhez és ezáltal a gazdasági fejlődéshez és a társadalmi jólét növeléséhez.

Humán rendszerek

A humán rendszerek egyes elemeit érzékenyen érintik a demográfiai, egészségügyi, szociális, oktatási és osztársadalmi változások, ami miatt különös hangsúlyt kell fektetni a közszolgáltatások minőségét és hatékonyságát javító társadalmi innovációs megoldásokra. A fent említett változások az egészségügyet, a foglalkoztatáspolitikát, a szociális ellátórendszert, az oktatásügyet is kihívás elé állítják, amelyek szükségessé teszik például a korszecifikus igényeket kielégítő innovatív megoldások kidolgozását. E tekintetben fontos a rendszerszintű megközelítés, hiszen az egyes problémákat és kihívásokat nem lehet kizárólag a humán rendszerek egyes elemeire fókuszáltan megoldani.

A tradicionálisan nagy humán rendszerek komplexitása és bonyolultsága miatt azok megújítása, innovatívvá tétele nagy kihívást jelent a mindenkori kormányoknak. A rendszer társadalmi aspektusa is jelentős, hiszen a társadalom széles rétege használja a létrehozott szolgáltatásokat. Emiatt a klaszternek társadalmi innovációs fejlesztései sok embert elérhetnek és pozitívan befolyásolhatják a közösség jóllétét. Az idősödő társadalmak is nagy kihívások elé állítják a humán rendszereket. Ezekre válaszul keresni, támogatni kell a helyi szintű szolgáltatási innovációkat is.

A humán rendszerek egyes elemeit igen érzékenyen érintik a XXI. század demográfiai, egészségügyi, szociális, oktatási és osztársadalmi változásai, ami miatt különös hangsúlyt kell fektetni a közszolgáltatások minőségét és hatékonyságát javító társadalmi innovációs megoldásokra. A fent említett változások az egészségügyet, a foglalkozáspolitikát, a szociális ellátórendszert, az oktatásügyet is kihívás elé állítják, amelyek szükségessé teszik például a korszecifikus igényeket kielégítő innovatív megoldások kidolgozását. A humán rendszerek számos területet ölelnek fel, amelyek (szak)specifikus megoldásokat tesznek szükségessé. Ugyanakkor nagyon fontos a rendszerszintű megközelítés, hiszen az egyes problémákat és kihívásokat nem lehet kizárólag a humán rendszerek egyes elemeire fókuszáltan megoldani. A humán rendszerek összehangolt működése (ágazati és helyi szinten is) hatékonyabbá teszi a felmerülő problémák kezelését.

Társadalmi innováció menedzsmentje

Magában foglalja a társadalmi innovációs folyamatok és projektek tervezését, szervezését, vezetését, ellenőrzését, hatásmérését, kutatását, valamint a teljes innovációs folyamat menedzsment keretrendszerének fejlesztését is. A menedzsment rendszer szereplői a különböző innovációs ügynökségek, állami, privát, civil támogatásszervező, pénzügyi támogatást és szolgáltatást nyújtó szervezetek.

Az innováció menedzsment a K+F-et, valamint az innovációkat (az új termékek, technikák, társadalmi megoldások stb. bevezetését) vezérli. Piaci vagy egyéb hatásokra, társadalmi igényekre reagálva termék- (vagy technológiai, társadalmi innovációs, szolgáltatási stb.) ötleteket tár fel, majd termék/szolgáltatási terveket alakít ki, a kezdettől (majd akár több iteratív javító lépésben) a piacon/célcsoportok körében teszteli a kísérleti gyártást/megoldást, az ezen eljárások során elfogadott változatot a piacra viszi. Amikor és ahol ez szükségessé válik, kutatást is indít. A társadalmi innovációt a technológiai és termék innovációk komplementer folyamataként értelmezzük. A társadalmi innováció menedzsmentjének alkotóelemei a következők:

- tervezés folyamatok társadalmi innovációs aspektusai;
- szervezési folyamatok társadalmi innovációs aspektusai;
- vezetési folyamatok társadalmi innovációs aspektusai;
- ellenőrzési folyamatok társadalmi innovációs aspektusai;
- társadalmi innovációs programok hatásmérésének kutatása;
- társadalmi innovációs kezdeményezések sikerkritériumainak kutatása;
- ideális társadalmi innováció menedzsment keretrendszerek fejlesztése.

2. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK

A fenntarthatóság fogalma nem új keletű dolog, több mint három évtizeddel ezelőtt halott először arról a Föld lakossága (BRUNDTLAND-REPORT, 1987), hogy változtatniuk kell az erőforrások felhasználásán, különben a jövő generációi számára nem lesz biztosított a Föld élhető állapota (LŐRINCZ, 2017). A fogalom lényege az, hogy a fenntartható életvitelhez a környezetvédelemnek, a gazdasági céloknak és a társadalmi igazságosságnak szorosan össze kell kapcsolódnia, és ezt a három aspektust leggyakrabban fenntarthatósági pilléreknek nevezi a szakirodalom (KOLNHOFER-DERECSKEI et al., 2022). 2015. szeptemberében az ENSZ 193 tagállama elfogadta a 2030-as Fenntartható Fejlődési Keretrendszert, amelyet az alábbi ábra szemléltet (1. ábra).

1. ábra – Fenntartható Fejlődési Keretrendszer

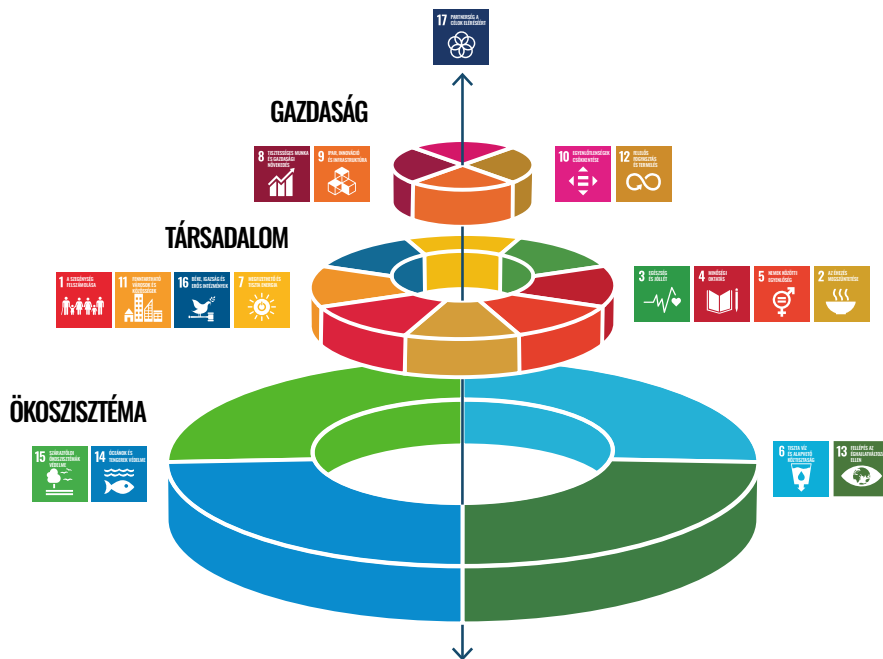
Forrás: <https://www.ajbh.hu/-/ensz-fenntarthato-fejlodesi-celok-sustainable-development-goal-sdg->

A megfogalmazott 17 cél segít konkrét akciókká lefordítani a fenntartható fejlődés szemléletét és az országonként eltérő kondícióknak megfelelően prioritizálni azokat. Ennek érdekében 169 célkitűzés és több mint 200 indikátor meghatározása is része az Agenda 2030-nak. Az indikátorok módszertana 2020-ra került volna teljes mértékben kidolgozásra (KSH, 2022).

A 17 cél esküvői-torta modellje (2. ábra) mutatja, hogy a célok besorolhatóak a három pillért egymásba ágyazottan mutató rendszerébe.

2. ábra – Fenntartható Fejlődési Célok Torta Modellje

Forrás: ENSZ ESCAP (2019): Introduction to the 2030 Agenda and the Interconnectedness of the SDGs

1 A SZEGÉNYSÉG FELSZÁMOLÁSA
SDG 1 – A szegénység felszámolása

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Fenntartható Fejlődési Céljai között az első helyen áll a szegénység minden formájának megszüntetése mindenhol a világon 2030-ra. Az első cél (SDG 1) a globális szegénység felszámolását tűzi ki célul, hangsúlyozva azt az alapvető szükségességet, hogy minden ember rendelkezhesen legalább az alapvető emberi szükségletek kielégítéséhez szükséges erőforrásokkal és lehetőségekkel.

A szegénység felszámolásának több dimenziója van: anyagi depriváció, éhezés és alultápláltság, az egészségügyi ellátáshoz és oktatáshoz való hozzáférés hiánya, a szociális kirekesztődés, valamint a katasztrófák és válságok során mutatkozó sebezhetőség. A szegénység mérséklése és

felszámolása a gazdasági növekedés, a termelékenység növelésének, valamint a foglalkoztatás előmozdításának és az életszínvonal javításának kombinációján keresztül valósulhat meg.

A célkitűzések megvalósítása érdekében az SDG 1 számos alspecifikus célt határoz meg, mint például a szélsőséges szegénység, azaz az 1,90 dollár alatti napi jövedelemmel rendelkező emberek arányának csökkentése, a szegénység egyéb mértékeinek csökkentése, a szociális védelmi rendszerek megerősítése, valamint a szegénységhez és az egyenlőtlenségekhez kapcsolódó politikák kidolgozása.

E cél megvalósítása érdekében a nemzetközi együttműködés és a helyi fejlesztések kapcsán is intézkedéseket kell hozni, így az adományok, fejlesztési segélyek, technológiai és információs transzfer, valamint a gazdaságilag kevésbé előnyös helyzetű térségek támogatása mellett a helyi közösségek fejlesztése is kiemelt fontosságú. A fenntarthatóság és a szegénység elleni küzdelem összekapcsolása érdekében a célkitűzés törekszik arra, hogy olyan megoldások kerüljenek előtérbe, amelyek adott közösség természeti erőforrásait sem merítik ki, miközben elősegítik az ott élők életkörülményeinek javulását.

SDG2 – Az éhezés megszüntetése

A második célkitűzés (SDG 2) „Az éhezés megszüntetése”. A világnépesség folyamatosan növekszik, és egyre több ember él szegénységben és éhezésben. Ennek a célnak az a lényege, hogy megszüntesse az éhezést minden formájában, és biztosítsa a fenntartható mezőgazdaságot, az élelmiszertermelés fejlesztését és az éhezéshez vezető okok csökkentését.

A fenntartható mezőgazdaság és az élelmiszer-termelés fejlesztése kulcsfontosságú szerepet játszik az éhezés megszüntetésének elérésében. A fenntartható mezőgazdaság a környezetbarát gyakorlatokat és technológiákat használja, amelyek minimalizálják az erőforrások felhasználását, a víz- és talajszennyezést, valamint segítik a biológiai sokféleség megőrzését. Az éhezéshez vezető okok csökkentése is fontos ebben a folyamatban. Az olyan tényezők, mint a szegénység, a társadalmi egyenlőtlenségek, a hozzáférés hiánya az oktatáshoz és a

munkalehetőségekhez, mind hozzájárulnak az éhezés és a táplálkozási bizonytalanság problémáihoz. Az oktatás és a készségfejlesztés támogatása, valamint az esélyegyenlőség biztosítása mind hozzájárulnak a zéró éhezés céljának eléréséhez.

Az ENSZ és más szervezetek nagy erőfeszítéseket tesznek a zéró éhezés célkitűzésének elérése érdekében. Ezek az erőfeszítések a közösségi együttműködésre, a partnerek bevonására és a politikai elkötelezettségre támaszkodnak az éhezés és a táplálkozási bizonytalanság visszaszorítása érdekében. Fontos megérteni, hogy „Az éhezés megszüntetése” nem csak a táplálkozást, hanem a méltóságot is magában foglalja. Az élelmiszerhez való egyenlő hozzáférés és a fenntartható mezőgazdaság lehetővé teszi az emberek számára, hogy egészséges és produktív életet éljenek.

SDG 3 – Egészség és jólét

A harmadik cél (SDG 3) átfogó célkitűzései közé tartozik a széles körű egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének biztosítása, a fertőző betegségek visszaszorítása, a gyermekkori és anyai halálozás csökkentése, a nem fertőző betegségek és a mentális egészségi problémák megelőzése és kezelése, valamint a dohánytermékek fogyasztásának csökkentése. Továbbá hangsúlyozza az egészségügyi finanszírozás és a gyógyszerek elérhetőségének javítását, a vakcinákhoz való hozzájutást és az egészségügyi munkaerő világméretű kiterjesztését.

Ezen célok elérése érdekében az államoknak, a civil társadalomnak és a magánszektor résztvevőinek együtt kell működniük. A cél egy olyan világ megteremtése, ahol mindenki hozzáférhet az alapvető egészségügyi szolgáltatásokhoz, és képes az egészséges életvitelre. A járványok, mint például az elmúlt évek COVID-19 világjárványa, rávilágítottak a világ egészségügyi rendszereinek sebezhetőségére, és kiemelték ennek a célkitűzésnek a kritikus fontosságát.

SDG 4 – Minőségi oktatás

A negyedik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 4) az ENSZ által meghatározott globális célok között az oktatás minőségének javítására,

az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek biztosítására koncentrálnak. Az SDG 4 részletes célokra bontva törekszik az ingyenes, egyenlő hozzáférést garantáló és minőségi alapfokú oktatás biztosítására mindenki számára. Emellett hangsúlyt fektet a korai gyermekkori fejlesztésre, a középfokú oktatás elérhetőségének növelésére, szakmai képzések és felsőoktatási lehetőségek terjesztésére.

A cél célkitűzéseiben megjelenik a nemek közötti egyenlőségre való törekvés, így különös figyelmet fordít a lányok és a nők oktatási lehetőségeinek fejlesztésére. Emellett fontos elem a kultúrák közötti megértés, a béke és a fenntarthatóság oktatásának erősítése, hogy a diákok olyan értékekkel, képességekkel és tudással rendelkezzenek, amelyekkel hozzájárulnak a fenntartható fejlődéshez. Az SDG 4 megvalósítása során kulcsfontosságú a marginalizált csoportok, így a fogyatékkal élők, az őslakosok és a hátrányos helyzetű csoportok támogatása is. A cél az, hogy minden gyermek és fiatal úgy vehessen részt az oktatásban, hogy személyes helyzetéhez és igényeihez igazodó támogatást kapjon.

A fenntartható fejlődési célok megvalósítását nemzetközi és helyi szinten egyaránt támogatni kell, ami strukturális reformokat, a tanárok képesítésének javítását és az oktatási erőforrások megfelelő felosztását implicálja. Az SDG 4 sikeres megvalósítása alapvető feltétele a szegénység csökkentésének, a gazdasági növekedés elősegítésének, valamint egy igazságosabb és fenntarthatóbb világ elérésének.

SDG 5 – Nemek közötti egyenlőség

Az ötödik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 5) a nemek közötti egyenlőségre összpontosít, és arra, hogy véget vessen a nőkkel és lányokkal szembeni diszkriminációnak és erőszaknak.

Az SDG 5 célja, hogy biztosítsa a nők teljes és hatékony részvételét és az egyenlő vezetői lehetőségeket minden szinten, a politikától a gazdaságig. Továbbá felhívja a figyelmet a nőkkel szemben alkalmazott erőszak, beleértve a kényszerházasságokat és a nemi alapú erőszak egyéb formáit, elleni küzdelem fontosságára. Az SDG 5 a nők reprodukciós egészségének és jogainak előmozdítását is célul tűzi ki,

beleértve a születésszabályozáshoz való hozzáférés és az egészségügyi szolgáltatások javítását.

A cél továbbá a lányok oktatáshoz való hozzáféréseinek javítását, a nemek közötti bérszakadék megszüntetését és a nemek szerinti sztereotípiák felszámolását is támogatja. Mindezen elemek elengedhetetlenek egy igazságos és inkluzív társadalom kialakításához, ahol a nemek közötti egyenlőség elősegíti a gazdasági növekedést és a közösségek fejlődését. Az intézkedések magukban foglalják a törvényi keretek megerősítését, az oktatást és a közvélemény tudatosítását, valamint az erőszakellenes támogató szolgáltatásokhoz és a bírósági rendszerhez való hozzáférést. Az SDG 5 kulcsfontosságú azért, mert a társadalmi fejlődés egyik alapköve a nemek közötti egyenlőség megteremtése.

SDG 6 – Tiszta víz és alapvető köztisztaság

A hatodik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 6) a vízhez és szennyvízkezeléshez kapcsolódó megoldásokra összpontosít, és fontos lépés a tiszta vízhez és higiéniai szolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférés felé. Ez a cél közvetlenül kapcsolódik a közegészség javításához, az oktatás elősegítéséhez, valamint a szegénység csökkentéséhez és a gazdasági fejlődéshez.

Az SDG 6 több kritikus területet is felölel, mint például a biztonságos és megfizethető ivóvíz mindenki számára való elérhetőségét, valamint a megfelelő és megfizethető szennyvízkezelés és higiénia elérhetőségét. A cél a vízzel kapcsolatos ökoszisztémák védelmét és helyreállítását is magában foglalja, beleértve az erdőket, a mocsarakat, a folyókat és a tavakat.

Továbbá az SDG 6 hangsúlyozza a vízgazdálkodás hatékonyságának növelését, a víz használatával kapcsolatos fenntartható eljárások terjesztését, valamint a transzparens és részvételi vízgazdálkodás fontosságát. Ez magában foglalja a vízfelhasználással kapcsolatos nemzetközi együttműködést is, hiszen a vízhiány és a vízminőség romlása globális problémák, amelyek nem ismernek határokat.

SDG 7 – Megfizethető és tiszta energia

A hetedik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 7) a „Megfizethető és tiszta energia” elérésére összpontosít. Célja, hogy mindenki számára biztosítsa a megfizethető, megbízható és modern energiaforrásokhoz való hozzáférést 2030-ra.

Az SDG 7 felismeri annak jelentőségét, hogy az energia alapvető szükséglet, és kulcsszerepet játszik a szegénység csökkentésében, az egészségügyi lehetőségek javításában, a tiszta víz hozzáférhetőségében, az oktatásban, a klímaváltozás hatásainak mérséklésében és az egyenlő társadalom elősegítésében. Kiemelt hangsúlyt kap a megújuló energiaforrásokba való befektetés, az energiahatékonyság javítása és a fenntartható infrastruktúra fejlesztése.

A megvalósítás érdekében az SDG 7 támogatja az újító technológiák kutatását és bevezetését, a nemzetközi együttműködést a tiszta és megújuló energiatechnológiákhoz való hozzáférés terén, valamint az energia mezőgazdasági és ipari hasznosításának fenntartható módszereit. Mindezek mellett az energiaszegénység csökkentése érdekében támogatja azoknak a közösségeknek a kiszolgáltatását, amelyek jelenleg kizárva maradnak az energiaszolgáltatásokból. A cél elérése érdekében globális szinten az állami és magán szektornak egyaránt jelentős beruházásokat kell tennie, és új finanszírozási megoldások kidolgozására van szükség. Az SDG 7 sikeressége fontos lépés a zöldebb, fenntarthatóbb jövő felé.

SDG 8 – Tisztességes munka és gazdasági növekedés

A nyolcadik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 8) „Tisztességes munka és gazdasági növekedés” című globális törekvés, melynek célja az átfogó és fenntartható gazdasági növekedés elősegítése, a teljes foglalkoztatottság és a tisztességes munka biztosítása mindenkinek.

A cél elsősorban a szegénység csökkentésére, a gazdasági hozzájárulások minőségének javítására és a munka világszintű elosztásának igazságosabbá tételére összpontosít. Fontos eleme a fiatalok foglalkoztatásának növelése, valamint a munkavállalók jogainak

és munkakörülményeinek javítása. Az SDG 8 elismeri, hogy a tisztességes munkakörülmények alapvetőek az egyének és családok jólétéhez, és alapja lehet a béke és a prosperitás hosszú távú biztosításának.

A cél előírja továbbá, hogy küzdeni kell az erőszakos munkával, a gyermekmunkával és a modern rabszolgasággal szemben, valamint elő kell mozdítani a biztonságos és védett munkakörülményeket. Ez kiterjed a nemek közötti egyenlőségre a munkahelyen, az egyenlő bérezésre, valamint a munkavállalók szakszervezeti jogainak támogatására is. Az SDG 8 sikeressége érdekében szükséges a globális kereskedelem továbbfejlesztése, a technológiai fejlődés és innováció elősegítése, és a környezeti fenntarthatóság szempontjainak integrálása a gazdasági politikákba. A cél megvalósításához elengedhetetlen a kormányzatok, a vállalatok és a civil társadalom együttműködése.

SDG 9 – Ipar, innováció és infrastruktúra

A kilencedik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 9) „Ipari innováció és infrastruktúra” című törekvés keretében az ENSZ arra ösztönzi a tagállamokat, hogy építsenek ki reziliens infrastruktúrát, ösztönözzék a fenntartható iparosodást és támogassák az innovációt. A célkitűzés 2030-ra irányul, és a hosszú távú gazdasági növekedés, valamint a szociális és környezeti szempontok figyelembevételével történő fejlődés eléréséhez szükséges alappilléreket kívánja megerősíteni.

Az SDG 9 szorosan összefügg a fenntartható fejlődéssel, hiszen az erős infrastruktúra – mint az utak, hidak, energiaellátó rendszerek és információs és kommunikációs technológiák – létfontosságúak a fejlett és hatékony gazdaságokhoz. Az iparosodás előtérbe helyezése, különösen a kis és közepes vállalkozások támogatása révén, lehetővé teszi a munkahelyteremtést és az innováció előmozdítását. Ez a cél kiemeli az olyan innovatív megoldások jelentőségét is, mint a kutatás-fejlesztés, amelyek a tudományos kutatásokat ösztönzik, és a technológiai fejlődésre való ösztönzést célozzák. Az ilyen típusú innovációk fontos részét képezik az államok és a magánszektor közötti együttműködésnek, és hozzájárulhatnak a környezetbarát ipari folyamatok kidolgozásához.

A cél eléréséhez az egyes országoknak olyan politikákat és stratégiákat

kell kialakítaniuk, amelyek elősegítik az erőforrás-hatékony technológiák alkalmazását, és növelik az ipari diverzifikációt. Magában foglalja továbbá a kockázati tőke-rendszerek kiépítését is, ami elengedhetetlen a start-upok és innovatív vállalkozások növekedéséhez.

SDG 10 – Egyenlőtlenségek csökkentése

A tizedik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 10) az „Egyenlőtlenségek csökkentése” alapkövetelményét határozza meg, mely különösen fontos, hiszen a széleskörű és mélyreható társadalmi, gazdasági, és politikai egyenlőtlenségek akadályozzák a fenntartható fejlődést és a széles társadalmi rétegek jólétét.

Az SDG 10 az egyenlőtlenségek csökkentését mind a nemzeti, mind a nemzetközi szinten kívánja elősegíteni, beleértve a jövedelmi egyenlőtlenségeket, a társadalmi diszkriminációt, valamint a fejlődő és fejlett országok közötti fejlettségi különbségeket. A célkitűzés keretében hangsúlyos az olyan politikák kialakítása, amelyek elősegítik a gazdasági növekedésből való igazságos részesedést és az inkluzív társadalmak fejlesztését.

A cél elérése érdekében az SDG 10 megfogalmazza a diszkriminatív törvények és gyakorlatok megszüntetésének szükségességét, valamint az egyenlő jogok biztosítását mindenki számára, ideértve a migráns munkavállalókat és az alacsony jövedelmű országok polgárait is. Ezáltal elő kívánja mozdítani a szociális, gazdasági és politikai inklúziót, és támogatja a békét, biztonságot és az emberi jogokat minden országban. Az SDG 10 sikeréhez hozzátartozik a fejlesztési segélyek hatékony elosztása, a fejlődő országokba történő befektetések növelése, és a nemzetközi pénzügyi piacok szabályozásának erősítése is. A cél mindemellett a fenntartható gazdasági növekedés elősegítésével és az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel is összefügg.

SDG 11 – Fenntartható városok és közösségek

A tizenegyedik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 11) a „Fenntartható városok és közösségek” megvalósítását tűzi ki célul, hangsúlyozva,

hogy a városokat és emberi településeket inkluzív, biztonságos, ellenálló és fenntarthatóvá kell tenni. Ez a célkitűzés reflektál arra, hogy a világ népességének növekvő hányada városokban él, és ezek az területek állnak a globális gazdasági fejlődés, az innováció és a kultúra középpontjában, ugyanakkor számos társadalmi és környezeti kihívásnak is otthont adnak.

Az SDG 11 alapvető aspektusai közé tartozik a megfizethető, megfelelő és biztonságos lakhatás elérhetőségének javítása, a tömegközlekedési rendszerek fejlesztése, növelve ezzel az urbanizált területek hozzáférhetőségét és csökkentve a környezeti terhelést. Ezenkívül, célul tűzte ki a zöld és közterületek bővítését, hogy javítsa a városi lakosok életminőségét.

Ez a cél továbbá a klímaváltozással szembeni ellenállóképesség növelését és a katasztrófa-kockázat csökkentési stratégiák bevezetését is szorgalmazza. Emellett kiemeli a városi tervezés és menedzsment átdolgozásának szükségességét is, hogy a hosszú távú fenntarthatóság jegyében történő urbanizáció maradéktalanul megvalósulhasson. A célkitűzések megvalósításához kritikus a helyi kormányzatok, a közösségek, a civil társadalom és a magánszektor közötti partnerség. Az érintett felek együttműködésével olyan stratégiák és politikák kerülhetnek kidolgozásra, amelyek elősegítik a fenntartható városi tervezést és menedzsmentet.

SDG 12 – Felelős fogyasztás és termelés

A tizenkettedik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 12) alapvető fontosságú a Fenntartható Fejlődési Célok (SDGs) között. A célja annak előmozdítása, hogy a globális gazdaság olyan módon teljesítse a jelenlegi és jövőbeli generációk igényeit, amely nem veszélyezteti a környezetet és a természeti erőforrásokat. Ez magában foglalja a hatékony erőforrás-gazdálkodást, a hulladék csökkentését és az újrahasznosítást, valamint a körkörös gazdaság elveinek alkalmazását.

A cél elérése érdekében az ENSZ alapelveként határozta meg a „környezetileg fenntartható” termelési és fogyasztási módszerek előmozdítását. Ez azt jelenti, hogy az embereknek olyan termékeket

és szolgáltatásokat kell előnyben részesíteniük, amelyek kevesebb erőforrást használnak fel, és kevésbé terhelik a környezetet a gyártás során.

A szóban forgó cél további részletezésével kapcsolatban több forrás is áll rendelkezésre, például az ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok hivatalos weboldala, amely részletes információkat és statisztikákat tartalmaz az egyes célok előrehaladásáról. Az olyan tudományos publikációk és jelentések, mint a „World Resources Institute” által kiadott tanulmányok, szintén értékes források lehetnek az érdeklődők számára, akik mélyebben szeretnének merülni a témában.

SDG 13 – Fellépés az éghajlatváltozás ellen

A tizenharmadik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 13), vagyis az éghajlatváltozás elleni intézkedések célja, hogy felhívja a figyelmet a globális felmelegedés és az éghajlatváltozás emberiség által okozott kockázataira. Ez a cél a kibocsátáscsökkentés, az éghajlatváltozással kapcsolatos politikák befolyásolására, az alkalmazkodási képesség, a reziliencia és az alacsony széndioxid-kibocsátású fejlődés előmozdítására törekszik.

A cél átfogó megközelítést igényel, amely magában foglalja a kormányok, a magánszektor és a civil társadalom együttműködését. Hangsúlyt kapnak az innovatív megoldások, mint az új, zöld technológiák fejlesztése és az energiatakarékos infrastruktúra kiépítése. Az éghajlatváltozás hatásainak csökkentése érdekében fontos a fenntartható erdőgazdálkodás, a sivatagosodás elleni küzdelem, és a természeti katasztrófákra való felkészülés megerősítése is.

A cél megvalósítása nemzetközi együttműködést követel meg, különös tekintettel a párizsi éghajlat-változási megállapodás végrehajtására, amelyben a világ egyes országai vállalták, hogy korlátozzák a globális felmelegedés mértékét legalább 2 Celsius-fok, lehetőség szerint 1,5 Celsius-fok alá.

SDG 14 – Óceánok és tengerek védelme

A tizennegyedik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 14), azaz „Az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások fenntartható használata a fejlődésért” kulcsfontosságú az ENSZ által meghatározott fenntartható fejlődési célok között. Ez a cél arra törekszik, hogy megőrizze az óceánok biológiai sokféleségét, elősegítse a tiszta vízhez való hozzáférést, és támogassa a fenntartható gazdálkodását olyan erőforrásoknak, mint a halak és más tengeri élőlények. A cél olyan konkrét tevékenységeket foglal magában, mint az óceánszennyezés csökkentése, különös tekintettel a műanyagszennyezésre, az óceánok savasodásának megakadályozása, és a tengeri területek fenntartható kezelése és védelme.

A 14. cél hangsúlyozza a tengeri és parti ökoszisztémák helyreállításának fontosságát, valamint a tengeri erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás szükségességét. Rámutat az akva-kultúra fenntartható módjainak előmozdítására, amely lehetőséget kínál az élelmiszerbiztonság növelésére és a halászatból eredő nyomás csökkentésére a természetes halállományokon.

A cél eléréséhez globális együttműködésre és a kormányok, a magánszektor, valamint a civil társadalom aktív részvételére van szükség. Szükség van továbbá innovatív megoldásokra, mint például a tengeri technológiák fejlesztése, az adatgyűjtés és a tudományos kutatás, amely segíthet jobban megérteni és megvédeni az óceánokat és tengereket.

SDG 15 – Szárazföldi ökoszisztémák védelme

A tizenötödik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 15) fő célkitűzése az élet megóvása a szárazföldön. Ez magában foglalja az erdők védelmét, a sivatagosodás megállítást, a föld degradációjának leküzdését és a biológiai sokféleség csökkenésének megállítást. Az SDG 15 célja kritikus fontosságú a Föld egészsége szempontjából, mert az erdők és más szárazföldi ökoszisztémák létfontosságú szolgáltatásokat nyújtanak, többek között szabályozzák az éghajlatot, fenntartják a vízkörforgást és biztosítják az élelmiszert.

A globális biodiverzitás védelmével és a természeti élőhelyek helyreállításával az SDG 15 direkt módon járul hozzá a klímaváltozás elleni küzdelemhez, valamint elősegíti a fenntartható gazdálkodást és a természeti erőforrásokkal való bánásmódot. Az erdőirtás mérséklése, az invazív fajok terjedésének kontrollja és a védett területek kiterjesztése kulcsfontosságú lépések e cél elérésében.

Annak ellenére, hogy a célkitűzések ambiciózusok, számos kihívás áll a teljesítésük útjában, többek között a gazdasági tevékenységek és az urbanizáció által okozott nyomás, valamint a klímaváltozás negatív hatásai. Ez azt jelenti, hogy az SDG 15 eredményes végrehajtása globális együttműködést és koordinált erőfeszítéseket igényel a kormányok, vállalatok és civil társadalom részéről.

SDG 16 – Béke, igazság és erős intézmények

Ennek a célkitűzésnek (SDG 16) a legfőbb törekvése, hogy elősegítse a békés és inkluzív társadalmak fejlődését, biztosítsa az igazságosságot mindenkinek, és létrehozza azokat az erős intézményi kereteket, amelyek szükségesek a fenntartható fejlődés előmozdításához.

A cél az erőszak minden formájának jelentős csökkentését, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítását, valamint a számos szinten működő hatékony, felelősségteljes és inkluzív döntéshozatali struktúrák kiépítését tűzi ki. Fontos szempont még az átlátható, elszámoltatható intézmények kialakítása is, amelyek kulcsszerepet játszanak a korrupció elleni küzdelemben, és ezen keresztül hozzájárulnak a társadalom egészének stabilitásához és prosperitásához.

A 16. cél hangsúlyozza a nemzetközi együttműködés fontosságát is a terrorizmus és a bűnözés elleni küzdelemben, valamint azoknak a stratégiáknak a kidolgozását, amelyek elősegítik a fegyverkereskedelem ellenőrzését. Ez a célkitűzés így hozzájárul a globális béke és biztonság megteremtéséhez, amely elengedhetetlen a fenntartható fejlődés szempontjából.

SDG 17 – Partnerség a célok eléréséért

A tizenhetedik Fenntarthatósági Fejlődési Cél (SDG 17) kulcsfontosságú a 2030-as fenntartható fejlesztési célok (SDG-k) eléréséhez. Különösen azért, mert az együttműködésre és partnerségre ösztönöz az állam, a magánszektor és a civil társadalom között. A célkitűzés értelmében globális összefogásra van szükség a fenntartható fejlődés minden területén, beleértve a technológiai fejlődést, a pénzügyi erőforrások megosztását és a kereskedelem előmozdítását a fenntarthatóság jegyében.

A partnerségek lehetővé teszik az erőforrások, ismeretek és innovációk megosztását, ami nélkülözhetetlen a többi cél eléréséhez. Például az éghajlatváltozás elleni küzdelem, az éhezés megszüntetése vagy a tiszta vízhez való hozzáférés biztosítása olyan kihívások, amelyek globális szintű összefogást igényelnek.

A 17. cél alá tartozó konkrét célok között szerepel a fejlett országok által a fejlődő országoknak nyújtott különféle támogatások növelése, beleértve a közvetlen külföldi befektetéseket, a technológiai transzfert, valamint adósságkezelési és kereskedelmi lehetőségeket. Ezen túlmenően hangsúlyt kap a fenntartható fejlesztési politikákba való bevonás és a jó kormányzati gyakorlatok terjesztése.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) által kidolgozott 2030-as fejlesztési agenda keretén belül a 17. cél megtestesíti azt a megértést, hogy a fenntartható fejlődés csak széles körű együttműködéssel érhető el.

**Felhasznált
irodalom:**

Brundtlandt Report – Our Common Future (1987):

https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987_our-common-future.pdf

ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok: <https://sdgs.un.org/goals>

KSH: Fenntartható fejlődés indikátorai:

ksh.hu/s/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai-2022/

KÖLNHOFER-DERECSKEI, A., CSONGRÁDI, Gy. (2022): How do the framing effects, environmental factors and personal risk perceptions influence our decision about a hypothetical COVID-19 pill? *Journal of Decision Systems*. 31(1). pp. 1-22.

LŐRINCZ K. (2017): Sustainable Business Models in Urban Destinations: Approaching the KRAFT Concept. *Pannon Management Review*. 6. 3–4. pp. 25-48.

3. JÓ GYAKORLATOK FELSOROLÁSA ABC SORRENDEN

3.1 ADNIJÓGA

Probléma azonosítása

Magyarországon a mentális egészség fogalma és az azzal való törődés csak nemrég tört be a köztudatba. Nem kap annyi figyelmet, amennyit kapnia kellene, hiszen a lakosság 15,4%-a küzd valamilyen mentális betegséggel (<https://qubit.hu/2023/05/04/mar-magyarorszagon-is-irnak-fel-receptre-erdojarast-ami-tobb-szazezer-sulyos-depresszioson-segithetne>), viszont közel sem kezelteti magát mindenki, inkább magukba fordulnak. A mentális zavarokra nem feltétlen csak terápia használható, a különböző meditációs gyakorlatok is segíthetnek. A rászorulóknak pedig még nehezebben jutnak hozzá az állami terapeutákhoz, hiszen sok esetben nem is tudnak róla, hogy élhetnek ilyen lehetőséggel. A jóga pedig egy meditációs gyakorlat, melyet bárki elsajátíthat és javítja az ember általános közérzetét, hiszen testi és lelki kikapcsolódás is egyben.

Leírás, rövid ismertetés

Az AdniJóga program célja eljuttatni a rászorulóknak a mentális egészség fontosságát a jógán keresztül, illetve, hogy hosszútávú pozitív hatást eredményezzen a társadalmon belül. Kalmár Anna, a projekt alapítója egy görög szigeten, a chiosi menekülttáborban tartott először hátrányos helyzetben lévőknek jógaórát.

A projekt úgy működik, hogy az oktatók cégeknél tartanak jógaórákat, tudatos meditációs órákat vagy pop-up órákat, ami során a résztvevők adományoznak, jótékony célból, így a rászorulóknak órái is finanszírozásra kerülnek ezáltal. A céges jógaórák természetesen igazodnak a munkaidőhöz, így reggel vagy délután/este kapnak helyet. Amellett, hogy a rászorulóknak is segítenek a kikapcsolódásban, a céges órákon résztvevők is jól járnak a programmal.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A program elsődleges célcsoportja a játékonysági órák résztvevői, akikhez szinte minden esetben együttműködő nonprofit partnerekkel jutnak, így biztosan tudnak lenni abban, hogy a megfelelő célcsoportot érik el, a megfelelő módon. Jótékony csoportjaikat a következő célcsoportoknak, többek között a következő érintetti köröknek tartják: sérült gyermeket nevelő szülők, párkapcsolati erőszakban érintettek, egészségügyi dolgozók, daganatos betegségből felépült emberek, evészavaros fiatalok, átmeneti otthonban vagy állami gondoskodásban élő gyerekek. Másodlagos célcsoportjuk pedig azok a munkavállalók, akik a céges órák alkalmával gyakorolni járnak az AdniJóga-hoz.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A jóga pozitívan hat a fizikai, érzelmi és mentális jóllétre is: kutatások bizonyítják, hogy javítja az érzelmi kiegyensúlyozottságot, az önértékelést, csökkenti a fizikai fájdalmat, növeli a koncentrációs készséget. Ezért célja a programnak, hogy a jógát, mint a mentális és fizikai jóllét egyik eszközét minél több emberhez eljuttassák a one-for-one szolgáltatási modell keretei között. Rendszeres ingyenes órákat tartanak hátrányból induló, traumát átélt embereknek. Minden egyes jótékony órát egy céges óra finanszíroz, így partnereik egyszerre támogatják saját munkavállalóikat és a jótékony csoportokat is.

Az AdniJóga one-for-one modellje több ponton is innovatívan építkezik. Szektorok közti együttműködést alkalmaz, hogy megoldást nyújtson egy társadalmi mentális és fizikai jólléttel kapcsolatos problémára, hiszen cégeket és partner jótékonysági szervezeteket fog össze azért, hogy hátrányból induló emberek is kipróbálhassák a tudatos jelenlétet és mozgást, a relaxációt és a meditációt. Mindezt innovatív, traumatudatos szemlélettel teszik, egy olyan modellt építve, amely más csoportalapú prevenció vagy kikapcsolódást nyújtó módszerekkel is működhet.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A program átvihető bármelyik sportágra, hiszen a mentális egészség fenttartását alapvetően szinte bármely testmozgás segíti.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

A program vélhető sikerkritériuma, hogy megvalósul a jótékony együttműködés. Cél, hogy minél több ember mentális jóléte fejlődjön. A mentális egészségbe beletartozik az önfejlesztés, a mindennapi nyugalom megtalálása, az emberi kapcsolatok kialakítása és a sérelmek feldolgozása. Illetve ebben a programban kiemelt szerepet kap a társadalomba való sikeres beilleszkedés is.

Ez alapján a program minőségi mivoltát mérik. A résztvevők kérdőíves formában számolnak be arról, hogy a jóga pozitív hatásait milyen mértékben tapasztalták, vagy esetleg épp az ellentétét élték-e meg órák közben, illetve hosszabb távon jógaórák között. Ezekben a kérdőívekben többek között megkérdezik a gyakorlóikat arról is, hogy mennyire segít nekik a jóga a stresszkezelésben, az érzelmek felismerésében és kezelésében, valamint a légzésük és alvásuk mélységében.

A sikerkritériumaik közé tartozik ennek a mérésnek a pozitív eredménye, az elért emberek száma és a jótékony és céges órák egyensúlya is.

Hatásmérés, indikátorok

Az AdniJógánál a hatásmérést kétféle formában folytatják. Egyfelől mérik a mennyiségi hatásukat, ami azt jelenti, hogy követik hány jógaórát tartottak és hány résztvevő van ezeken az órákon, hány perc nyugalmat tudtak biztosítani csoportjaink számára. Az ezt mérő rendszereiket az ESSRG Kft.-nek és a Corvinus Science Shopnak köszönhetik, akikkel a módszertant közösen dolgozták ki.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

Adni Jóga Alapítvány, Magyarország

<https://www.adnijoga.hu>

info@adnijoga.hu

3.2 FELZÁRKÓZÓ TELEPÜLÉSEK (FETE)

Probléma azonosítása

Magyarországon a legszegényebb települések és a városok jólléte közötti különbséget jól szimbolizálja a társadalmi olló kifejezés. Ezeken a településeken sajnos a jövő alkotói, a gyermekek is megszenvedik a városoktól való lemaradást, leszakadást, hiszen így csökken az életminőségük színvonala.

Leírás, rövid ismertetés

A Felzárkózó települések programot a Belügyminisztériummal együttműködve a Magyar Máltai Szeretetszolgálat hozta létre 2019-ben, de más civil szervezetekkel összefogásban, melynek köre folyamatosan bővül. Mivel a szegénység fogalma nem egy konkrét definíció, hanem több mutatóból áll össze, ezért nehéz meghatározni, illetve pontos számmal leírni, hogy Magyarországon hány szegény település található. 2019-ben az AROPE (at risk of poverty or social exclusion: szegénység vagy társadalmi kirekesztettséggel való fenyegetettség) szerint a magyar lakosság 17,8 %-a (körülbelül 1,7 millió fő) számított szegénynek. Más mutatók szerint 2,5 millió fő számít szegénynek (<https://telex.hu/belfold/2022/12/09/szegenysegmeres-magyarorszag-segely-egyensuly-intezet-jovedelem-fogyasztas>).

A projektben szereplő különböző alprogramok, a civil szervezetek által végzett sokszínű tevékenységeknek köszönhetőek.

A FETE honlapján a következő programok szerepelnek:

Fókuszban a gyermek

- Ez az alprogram a 0-3 éves korú gyermekek fejlődéséhez szükséges oktatást, egészségügyi ellátást, és minden olyat biztosít, ami a kiegyensúlyozott élethez szükséges számukra.

Máltai szimfónia

- A szociális munka új, innovatív eleme a zenetanulás, hiszen az iskolai teljesítményre is kihat, valamint a gyermek számos készséges is fejlődik.

Energetika

- Ennek a programnak a középpontjában is a gyermekek állnak, a hosszútávú cél, hogy minden házban, ahol gyermek is lakik, legyen legalább egy biztonságosan fűtött szoba.

Mozgó játszótér

- A legszegényebb településeken nincsenek játszótérek, viszont a mozgó játszótér segítségével még ezekhez a gyerekekhez is eljut a játszás élménye. Ezenkívül hasznos „mellékterméke” a projektnek, hogy a játszótéren dolgozó szakemberek segítségével feltárulhatnak problémák a településen, amit jelezhet az helyieknek.

Sport

- A sport fontosságához kétség sem fér, azonban ez a program ennél több, hiszen figyelnek a gyermek jólétére, testi lelki egészségére is.

Gazdaságfejlesztés

- Egy fejlett település alapját a virágzó gazdaság adja, így van ez Magyarországon is. Ezért is egy nagyon fontos eleme ez a programnak. Illetve munkahelyeket teremt és megtanítja a szegény településen élőket a megbízható, magas színvonalú munkára, így azt tovább tudják örökíteni gyermekeik számára.

Máltai Manufaktúra

- A Máltai Manufaktúra összekapcsolódik a Gazdaságfejlesztéssel, mert ugyanúgy a foglalkoztatás növelése és egy biztonságos jövőkép átadása a cél. A Máltai Manufaktúra készít lekvárokat, szörpöket, stb., illetve tartozik hozzá egy varroda, asztalosműhely és szakképzési központ is.

Tanodák

- A tanodák feladata azon kívül, hogy segítség a tanulásban a gyermeket, az, hogy szeretettel és biztonsággal teli közeget teremtsenek számukra.

Egészségügy

- Az alapvető egészségügyi szolgáltatások nem kellen, hogy

hiánycikkékké váljanak, azonban a lemaradó településeken mégis ez történik. Ennek áthidalására létrehozták a Mobil Egészségügyi Központot, illetve az abba található hálózati erőforrást, amely lehetővé teszi az online videós orvosi segítséget.

Lakhatás

- A településeken európai uniós forrásból házépítési, -felújítási és bérlakás program indult el, amely szintén a biztonságos lakhatást segíti gyermekek és felnőttek számára egyaránt.

Felelős állattartás

- Ennek a programnak a középpontjában az állatok kaptak helyet: a kerítés nélküli házakban lakó kutyák gyakran elkóborolnak és fertőzést hordozhatnak magukban, de erre a problémára hoztak létre egy mobil műtőállomást. Így nyugodtan mehetnek emberek közelébe, anélkül, hogy fertőzést hordoznának.

Bűnmegelőzés, drogreprevenció

- A program során bűnmegelőzési programokat tartanak a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kollégái, illetve hasznos szabadidős programokat is szerveznek, ha szükség van rá akkor pedig az egyén közösségbe történő beilleszkedését is segítik.

Oktatás

- A tanoda előtt elsődlegesen az iskolában sajátítják el a gyerekek a tudást, viszont ezeken a településeken a tanítás kiegészül szociális munkával és kompetenciafejlesztéssel is.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A FETE célcsoportja a 300 legszegényebb magyarországi településen, szegregált helyzetben élő, hátrányos helyzetű személyek.

Másodsorban a célcsoportjába tartoznak azok a civil szervezetek, amelyek társadalmi kérdésekkel és problémákkal foglalkoznak, hiszen az is célja a programnak, hogy minél több civil szervezetet vonjanak be a munkájukba.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom A Felzárkózó Települések Program a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programjának skálázásával indított projekt, melynek megvalósítását a Belügyminisztérium koordinálja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakmai vezetésével. A program egyedi diagnózison és folyamatos jelenléten alapuló, településre szabott komplex szolgáltatásokat nyújt a 300 leghátrányosabb helyzetű magyarországi település szociális, oktatási, egészségügyi, lakhatási, foglalkoztatási és gazdasági hátrányainak csökkentése érdekében.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

Abból következően, hogy a szegény lakosság számának meghatározása sem egyértelmű, a szegény településeket is nehéz konkrét számhoz kötni. A projekt alkalmazható a szegény településeken, ahol hajlandóság mutatkozik annak megváltoztatására, illetve a bevonható civil szervezetek számától függően.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

Honlapjukon a szervezők is azt írják, hogy nehéz meghatározni, hogy mikor érnek el sikereket, hiszen minél többen csatlakoznak annál sikeresebb a projekt. Ha valamelyest is sikerül csökkenteni a társadalmi különbségeket, már sikeresnek mondható a program.

Hatásmérés, indikátorok

A program célul tűzte ki 2029-ig, hogy 75.000 főként roma származású személyt és 45.000 18 év alatti gyermeket vonnak be a programokba, illetve 30.000 fő célcsoporttagot az egészségügyi szolgáltatásokba. Sikeresnek mondható a program, ha a középiskolai tanulmányaikat sikeresen befejező célcsoporttagok aránya növekedik, valamint, ha a szülői kompetenciák fejlődnek a 0-3 éves korú gyermeket nevelő szülők körében. További indikátor, ha 2500 g alatti súllyal történő élve-szülések arányát és az 50 órát meghaladó igazolatlan iskolai hiányzások arányát csökkenteni tudják.

Megvalósító szervezet(ek) - elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel

A program koordináló szervezete a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, ezenkívül számos alapítvány, segélyszervezet és egyesület részt vesz a programban.

<https://fete.hu/szervezetek/>

felzarkozotelepulesek@maltai.hu

Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Magyarország

<https://maltai.hu>

kommunikacio@maltai.hu

Belügyminisztérium, Magyarország

<https://kormany.hu/belugyminiszterium>

ugyfelszolgalat@bm.gov.hu

3.3 IMPACT HUB BUDAPEST

Probléma azonosítása

Az Impact Hub Budapest az elidegenedés, az elakadás ellen jött létre, melyet fiatal, vagy nem fiatal vállalkozók tapasztalhatnak vállalkozásuk beindítása során. A központ célja egy olyan nemzetközi, a társadalom különböző rétegeiből származó színes közösség létrehozása, amely támogatja a pozitív társadalmi változásokat. Fő értékei között szerepel a szolidaritás az elfogadás, illetve a programok által nagy hangsúlyt fektetnek a networking lehetőségére.

Leírás, rövid ismertetés

Az Impact Hub Budapest számos, különböző finanszírozású projekt gazdája. A Horizon Europe projektje, a SoTechn Factory (Social and Technological Innovation for Low-Carbon and Circular Industrial Value Chains) olyan cégeknek és kisvállalkozásoknak nyújt Európai Unió támogatást 3 millió EUR értékben, amelyek a csomagolás, műanyag, textil, élelmiszer, víz és tápanyagok terén hoznak innovációt az ipar és a társadalom területén.

A Momentum Projekt egy integrációs program, amely 18-35 év közötti migráns háttérű nőknek nyújt ingyenes segítséget vállalkozásfejlesztésben (ez magában foglalja a munkavállalási tanácsadást és mentoringot), illetve ezenfelül nyelvi kurzusokat is tartanak számukra. Ez egy 2 éves projekt, amely hazánkon kívül megtalálható Spanyolországban, Görögországban, Olaszországban és Portugáliában is.

A She Is Next a VISA támogatásával jött létre, mely során 2 millió forintot, oktatást és mentorálást kap a legjobb 5 női vállalkozó.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

Az Impact Hub Budapest célcsoportjai a nők, a fiatalok és a Magyarországon élő harmadik országbeliek. Eközött a három célcsoport között nincs differenciálódás, aki ide tartozik és vállalkozást szeretne indítani vagy már el is indította, csupán megakadt, az Impact Hub Budapestnél fog találni olyan pályázatot, amire jelentkezhe.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

Elősegíti a társadalmi vállalkozások és a közösségi irodák kultúrájának meghonosítását Magyarországon. A Fenntartható Vállalkozásokért Alapítvány által nyújtott ingyenes programok vállalkozásfejlesztést, mentorációt nyújtanak leendő és meglévő társadalmi vállalkozók számára. A nonprofit szektorral beágyazottan létrehozandó társadalmi vállalkozások segítik a pénzügyi fenntarthatóságot.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

Az Impact Hub 2000-ben indult el Angliából, egy olyan platformként, amelyen az egész világot érintő környezeti, társadalmi és politikai kérdések megvitathatóak. 2005-ben sikerült egy padlástérben megvalósítani az alkotók elképzeléseit és igazi közösségi teret alkotni. 2013-tól hívják a mostani nevén és a következő négy év során több mint kétszeresére nőtt, 16 000 tagra növelte vállalkozók és innovátorok közösségét szerte a világon.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

A programnak nincs kifejezett, számokban mérhető sikerkritériuma, azonban maguk között a jelentkezők számában és az egyéni, személyes visszajelzésekben mérik a sikert. A közösségi irodákba folyamatosan visszatérnek a résztvevők és kapcsolódnak egymáshoz, közösségeket alkotnak.

Hatásmérés, indikátorok

Az Impact Hubban minden évben számos program valósul meg, jelenleg 5 programjuk aktív, 2 várakozó fázisban van és 3 projektjelentkezés eredményét is várják, mind a társadalmi hatás előmozdítása érdekében. A network hálózatuk jelentős mind belföldön, mind külföldön, az új közösségi iroda megnyitása a Wesselényi utca 17. utcafronti helyszínén újabb látogatókat és tagokat vonzott már az első hónapban. A szervezők részére nagy siker, ha valaki tagként kezdi, majd host lesz vagy akár programrésztvevő, munkatárs, mentor vagy tréner, így kapcsolódva hosszútávon is az Impact Hub-hoz.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

Impact Hub Budapest, Magyarország

<https://budapest.impacthub.net/>

budapest@impacthub.net

+36 30 346 8618

3.4 HUMAN POWER HUB BRAGA

Probléma azonosítása

A szociális problémák (ilyen például a fiatalok bevonása) számos települést érintenek, így a jó gyakorlat megvalósításában szerepet vállaló portugáliai várost, Braga-t is.

A központ célkitűzése a fenntarthatóbb és befogadóbb jövőhöz hozzájáruló társadalmi innovációs projektek felgyorsítása, inkubációja és bővítése. A Human Power Hub egy olyan civil központ, amely a társadalmi hatás-ra fókuszáló, abban eredményt elérő vállalkozói ötletek inkubációját támogatja.

Leírás, rövid ismertetés

A nonprofit szervezetként működő központ 2019-ben jött létre annak eredményeként, hogy Braga városa részt vett az URBACT Network BOOSTINO elnevezésű projektben. Ennek a projektnek a társadalmi innováció erősítése volt a fő célja. Ekkor jött létre maga a központ, ami szakmailag a quadruple hélix modellen, az abban érintett célcsoportok bevonásán alapul, aminek megfelelően találkozási pontot teremt az érintett szegmensek között (helyi közösség, vállalatok, önkéntesek).

A központ a lakosságot, a helyi közösséget és a vállalkozásokat egyaránt megszólítja. A központ tevékenysége sokrétű, számos rendezvénynek, projektnek ad otthont. A helyszín egyúttal közösségi irodaként, illetve közösségi térként is működik.

A Human Power Hub megalakulása óta többek között az alábbi eseményeknek adott helyet:

- oktatás, képzés,
- szakmai konferencia, rendezvény,
- pályázatokhoz mentorálás, pályázatra felkészítés,
- tudástranszfer társadalmi innováció terén,
- vállalkozásokat segítő képzések, tréningek.

A Human Power Hub-hoz kapcsolódik, hogy a braga-i önkormányzat megalkotta a társadalmi felelősségvállalási stratégiáját. Szintén idetartozik, hogy a város társadalmi innovációs fesztivált is szervez.

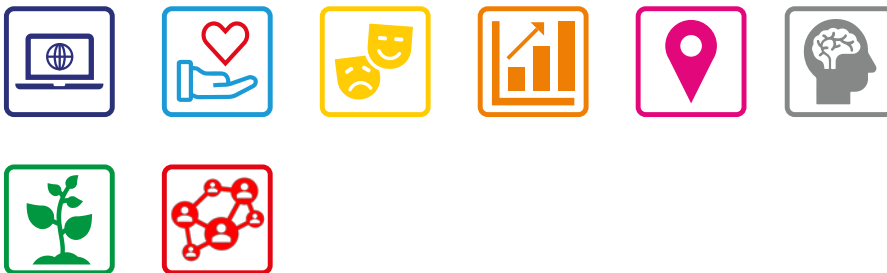
A központ aktívan együttműködik a tudományos szereplőkkel. Ennek keretében számos kutatás zajlik, nyomon követik a társadalmi innovációs folyamatokat, az eredményeket tanulmányokban, jelentésekben olvashatják az érdeklődők. Ez a tudás fontos inputtal szolgál a nemzeti és nemzetközi, társadalmi innovációra fókuszáló pályázatokhoz is.

A központ széleskörű partnerhálózattal működik, az együttműködések biztosítják az aktivitások sikeres megvalósítását, azokhoz tudás, illetve pénzügyi erőforrások rendelkezésre bocsátását.

A felelős befektetési alap által finanszírozott vállalkozói kezdeményezések; Mentorálás és társadalmi mentori folyamatok meghatározása kulcsszereplőkkel.

A Human Power Hub jól strukturált honlappal és közösségi média felületekkel is rendelkezik, ahol az érdeklődők álláshirdetéseket is találnak, illetve egy ún. piactér keretében is egymásra találhat a kereslet és a kínálat (árúk, szolgáltatások, projektekhez partnerek egyaránt).

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A Human Power Hub a szereplők széles körét szólítja meg. Ide sorolhatók a helyi közösségek, a döntéshozók, a vállalkozások, a tudományos élet szereplői/egyetemek, illetve más városok, nemzeti és nemzetközi társadalmi innovációs hálózatok.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A jó gyakorlat innovációjának tekinthető a komplexitása (számos elemet ötvöz).

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

Egy ilyen típusú központ létrehozásának számos tényezője van. A helyszín biztosítása mellett fontos az adott terület döntéshozóinak elköteleződése, aktív részvétele. Kulcsfontosságú továbbá a helyi közösség, a helyi lakosság bevonása.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

A sikerkritériumok között említhető a központ komplexitása. Az aktivitások valóban elérik a helyi közösségeket és a partnereket. Ebben vélhetően szerepet játszik a helyi döntéshozatal – önkormányzat – aktív részvétele is. A nemzetközi együttműködéseknek, projekteknek köszönhetően jelentős tudástranzfer valósul meg, ami szintén fontos értéket ad az érintettek számára.

Hatásmérés, indikátorok

A Human Power Hub sikere mérhető a aktivitások részvételi számaival. Ezen objektív mutatók mellett jelentős a helyi közösségek életminőségében, ezen belül jóllétében bekövetkező javulás.

A központ közösségi média felületeit sokan követik, a Facebook oldal esetében ez 3500 főt (követő), a LinkedIn felület esetében ezer követőt jelent.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

Human Power Hub 2022, Braga, Portugália

Rua de São Domingos, Braga, 94B, 2º Andar, 4710 – 435
(központ helyszíne)

<https://www.humanpowerhub.org/>

<https://www.facebook.com/humanpowerhub/>

<https://www.linkedin.com/company/human-power-hub>

3.5 A KOLLABOR INKUBÁCIÓS MODELL

Probléma azonosítása

KOLLABOR Tudományos Élményközpont Békéscsabán működik, a megyei jogú várost erősen érinti a népeségcsökkenés, ennek egyik oka a születésszám csökkenése mellett a tehetséges fiatalok elvándorlása, Budapest agyelszívó hatása. Békés Megye lakossága az utóbbi 10 évben több mint 10%-kal csökkent. Alacsony a térség gazdasági teljesítőképessége, elaprózott és korszerűtlen, tudáshiányos vállalkozói közeg, ennek következménye pedig az innováció hiánya. A vidéki társadalom legnagyobb kihívása a települések lakosságmegtartó erejének növelése. A digitalizáció fejlődése és a közszolgáltatások színvonalának növekedése kapcsán ma már az elvándorlás helyett a bevándorlásra is adott a lehetőség, azonban ehhez meg kell teremteni azt a háttérrel, amely vonzóvá teszi ezt a vidéki környezetet, korszerű módszerekre és innovatív eszközökre van szükség.

A kreatív, innovatív gondolkodás a megfelelő attitűdökre hatva fejleszthető, így fontos, hogy a KOLLABOR módszerei életkortól függetlenül működjenek. A gyerekek esetében a bátorítás, kíváncsiság, motiváció felkeltése az elsődleges. Középisikolás diákok esetében pedig a közvetlen értékteremtő fejlesztési metodológia is meg tud jelenni. Kiemelkedően fontos, hogy a teljes fejlesztési/fejlődési ciklus végén ott legyenek a sikertörténetek, az életképes startupok, amelyek a teljes fejlesztési folyamatot validálják.

Ezek mellett az elmúlt években tapasztalható, hogy a közösségi működésnek egy szűkössegre épülő erőforráshiányos rendszerben jelentős kihívásokkal kell szembenéznie. A rögzült gondolkodás (fix mindset) nem képes jövőbe mutató víziókat építeni. Így kiszolgáltatottá válik a környezeti/társadalmi hatásoknak. KOLLABOR egyik legfontosabb feladata ezeknek a rossz, elavult szocializációs mintázatoknak a megváltoztatása és a fejlődésközpontú gondolkodás és viselkedésmintázatok kialakítása, megerősítése, valamint a közösség értékteremtő képességének növelése.

Leírás, rövid ismertetés

A KOLLABOR Tudományos Élményközpont működésének alapja az élmény- és alkotópedagógiai tapasztalati tanulásra való építkezés, amely alkalmas a kíváncsiság és motiváció felkeltésére. Fejlesztésükben

egyre inkább egy teljes innovációs folyamatot alapoznak meg, amely gyerekektől a felnőttekig, ötlettől a megvalósításig, tanulástól a kutatáson és felfedezésen keresztül az értékteremtésig tart. Mindezt projektalapú folyamatban valósítják meg. A KOLLABOR mint modell egyszerre képes innovációs oktatóterként, innovációs közösség térként és közösségi alkotótérként működni. Ennek a három funkciónak az eredője az innovációs inkubátor funkció, ahol a társadalmi- és gazdasági innovációt megjelenítő ötletek nemcsak megjelennek, de azok prototípusai is elkészülnek.

A fejlesztési folyamatok röviden:

1. élmény alapú tanulás - megjelenik a kíváncsiság és motiváció,
2. a kíváncsiság következménye az életkori sajátosságoknak megfelelő kutatás - a tanítási tervet felváltja a tanulási/kutatási terv,
3. a kutatás következménye a felfedezés, a "kinyílik a világ" érzése, amely kísérőjelensége a motiváció robbanás. Ez a folyamat teremti meg az alapot a 4. fázisra, amely az
4. értékteremtés.

Ezt nevezhető termék/szolgáltatásfejlesztésnek is. Ekkor már a résztvevő alkalmas a fejlesztési folyamat kihívásainak kezelésére. Fontos, hogy nem sikerkritérium a teljes folyamat bejárása, de törekszenek rá. Ha valaki az első szinten az élmény alapú tanulást tapasztalja meg, az is jelentős előrelépés a jelenlegi állapotokhoz képest.

A KOLLABOR hagyományos megközelítésben coworking és makerspace tér egyben. A működés alapja az élmény- és alkotópedagógiai tapasztalati tanulásra való építkezés, amely alkalmas a kíváncsiság és motiváció felkeltésére. Tudományos élményközpont mellett gyakran innovációs közösségi térként definiálják magukat. Olyan helyet szeretnének kialakítani, amely befogadja az innovatívan gondolkodókat és fejlődési lehetőséget nyújt számukra. A KOLLABOR modell célja, az élménypedagógiára épülő oktatási műhelye értékeit megtartani és fejleszteni és építve bevonni az innovatívan gondolkodókat, érdeklődőket. Ezáltal a KOLLABOR modell, mint társadalmi innovációs műhelynek edukációs folyamatai által növelni tudja az egyén és kisközösség értékteremtő képességét. Ennek alapjait a design gondolkodásra és a Lean startup metodológiára épülő innovációs módszerek általános elterjesztésében látjuk. Ebben az értelemben a KOLLABOR Eric Ries

javaslatát figyelembe véve egy úgynevezett „innovációs homokozóként” is felfogható, ahol az edukációs folyamat elején egy játékos környezetből indulva, lépésről-lépésre építi ki azt a víziót, amely az értékteremtő folyamatot már képes és alkalmas lesz megvalósítani.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A célcsoport tagjai

- 8-18 éves diákok, akik nyitottak a világ felfedezésére
- pedagógusok, akik számára létkérdés a pedagógiai módszertani megújulás és a XIX. századi kihívásokra való felkészülés
- innovatív és aktív résztvevők, ötletgazdák

A társadalom kb. 2-3%-a innovatív, 13-15%-a korai követő. Ez az arány a kistélepüléseken is adott, de az alacsony számosság okán a helyi társadalomban nem, vagy csak nagyon korlátozottan tud megjelenni a társadalmi- és gazdasági innováció képessége.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A KOLLABOR inkubációs modell egy intézményre épülő komplex innovációs ökoszisztéma kiépítése és közösségi vállalkozássá fejlesztése. Az így kialakuló modell a vidéki térségekben fejlesztő- és közösségi központokként működhetnek.

A kínált megoldás az élmény-, alkotó pedagógia által pedagógiai innováció, amely a korszerű kompetencia alapú projektekre épülő képzést valósítja meg. A projekt által lehetőséget biztosít az egyéni és kiscsoportos alkotóprogramok megerősödésének, amelyek azután akár közvetlen értékteremtő startup projekteké válhatnak.

Ennek kapcsán szükségesek a KOLLABOR inkubátor, mint pilotprojekten belül létrejövő modell programok. Így megvalósítanak egy “öngondoskodás képzést”, amely az “ötlettől a megvalósításig” gondolatára épül,

és amely így a vállalkozói gondolkodás alapozásaként értelmezhető. Erre építünk egy közösségi Hackathon-t (a startup Hackathon-ok mintájára, de megengedve és bátorítva a társadalmi ügyek megjelenését is) és a Hackathon legjobb három projektjének három hónapos mentorálást kell nyújtani. A Hackathon egy 2 napos ötletverseny, ahol a résztvevőknek alkalmat ad a rendezvény, hogy összegezzék, magasabb szintre emeljék tudásukat, új szempontokat kapjanak, egymást is segítsék.

A kiválasztott csapatok mentorálása havi szinten történt, lehetőségük van prototípus gyártására a gazda szervezet eszközparkjának használatával. A folyamatot rendszeresen értékelni kell és ezt az értékelést visszavezetni a működési modellre.

Ezeket az eseményeket a már kialakult módszertan validációjaként értelmezik és ennek tanulságait mérve és feldolgozva visszacsatolhatók a működési kézikönyv tartalmára.

Eszközök, amelyek feltétlenül szükségesek a fejlesztéséhez:

- *Működési kézikönyv*: Kutatási háttérbázis, módszertan és mentorálás, amely kiegészül az eddigi tevékenységeink hatás mérésével.
- *Pilotrendezvény*: rendezvényszervezés, képzési program kidolgozás, módszertan validálás, mentorprogram biztosítás

A workshopok témakörei:

- Öngondoskodó közösségi műhely – mi is ez?
- A XXI. századi öngondoskodás közösségi hálózatai
- Egészség önellátás – élelmiszer önellátás
- Használati tárgyak a XXI. században – a 3D nyomtatás, mint a használati tárgykészítés új módszere
- Hogyan működik a KOLLABOR, mint ötlet és vállalkozás inkubátor?

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A projekt, mint modell lehetőség Békés megyére fókuszál, de a működési modell kidolgozása a vidéki Magyarország területeire is adaptálható. Ma Magyarországon a kistelepülések döntő hányadának legnagyobb problémája az elvándorlás és ezáltal a szellemi kapacitás és innovációs képességek lehetőségének csökkenése.

Létrejött a KOLLABOR Működési Kézikönyv, amely egyrészt a tudatos, fejleszthető működés, másrészt pedig a multiplikáció alapja. Tehát ebben az esetben a KOLLABOR maga a termék, amely platformja a benne folyó további termék- és szolgáltatásfejlesztő folyamatoknak.

A KOLLABOR működése települési szintű innovációs ökoszisztéma építési modell. A disszemináció azokon a településeken kezdődik el, ahol megjelenik a projekt elindításához szükséges kulcsszemély. A disszemináció során kapcsolatot kell építeni a befogadó települések vezetőivel, iparkamaráival, iskoláival és közösségi intézményeivel. Törekedni kell megtalálni az innovációs ökoszisztéma építésnek kulcsszereplőt. Azonosítani kell motivációikat és formalizált együttműködések generálására kell törekedni velük.

A hivatali szereplők partnersége mellett kulcstényező, hogy a disszemináció folyamata képes legyen önálló működésre.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

Elérhető előnyök a célcsoport számára:

- A célcsoport tagjainak problémája megoldódik, hogy szeretnének alkotni, de nincs hozzá eszközrendszerük. Elhárul az az akadály, hogy nem ismerik az ötlet sikerre vitelének módszereit.
- A folyamat során a célcsoport tagjai megtanulják azonosítani a problémát, arra releváns megoldást keresni és validálni, valamint a nagy ötletet lebontani a legkisebb első lépésre.
- Megtanulnak egy olyan fejlesztési metodológiát, amely segít az elindulásban, mérésben, visszacsatolásban, fejlesztésben.

Elérhető előnyök a Projektgazda szervezet számára:

- Adaptálásra kerül a módszertant és működést leíró működési kézikönyv, amely ezután folyamatosan fejleszthetővé válik.
- Láthatóvá válik a fenntartható működés rendszere.

- Kialakulnak az együttműködések keretei, a bevonás és együttműködés szabályozott keretek között történik.
- Mérhetővé, fejleszthetővé és disszeminálhatóvá válik a működési modell.

Hatásmérés, indikátorok

Eredményindikátorok a KOLLABOR inkubációs modell alkalmazása esetén:

- legalább 10-15, optimálisan 20-25 fő bevonása az öngondoskodás workshopokba,
- legalább 10-15 fővel megvalósul a Hackathon (optimum 20-25 fő),
- 3 csapat 3 hónapos mentorprogramban vesz részt,
- adaptálásra kerül a működési kézikönyv,
- elkészül az üzleti terv,
- az IRL 6-8-as szint elérése közelbe kerül.

Az oktatási innováció mellett a vázolt modell egyben társadalmi innováció, hiszen az egyéni értékteremtő képesség növelésétől a kiscsoportos projektalapú értékteremtésig jutunk el. Ez pedig a közösségi értékteremtés alapja. Ha a modell kiállja a validációs próbákat, akkor a létrejövő KOLLABOR-ok hálózata egy új közösségi tértípust, az innovációs közösségi teret alapozza meg. Egy ilyen lehetséges intézményhálózat a társadalmi innovációs hatásán keresztül település- és térségfejlesztő tényezővé válik.

Abban az esetben, ha a projekt szinten valódi problémákra keres a közösség valódi válaszokat és mindezt az innovációs módszertan megvalósítása vezérli, akkor a létrejövő produktum szükségszerűen lesz igényközpontú, vagyis úgy lehet lejutni egy lehetséges vállalkozás kezdőpontjára, hogy az inkubációs folyamatban jellemzően a termék- és szolgáltatásfejlesztés volt fókuszban. Amint erre a pontra eljut a projekt, akkor már szükségszerűvé és kívánatossá válik a megvalósíthatósági üzleti módszerek tudatos alkalmazása. Ha a projekt erre az útra lép, akkor már startup inkubációról beszélünk.

A KOLLABOR sajátossága, hogy az innovációs folyamatot nem kívánja oktatási – társadalmi és üzleti szegmensekre osztani és vonatkoztatni, hanem létrejövő közösségi tér és funkció halmaz együttesében a három terület egységében gondolkodik. Mindezt úgy építi fel, hogy a

tevékenység szerkezete alkalmas legyen a működéshez szükséges erőforrások előteremtésére és megújítására.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

Életfa Kulturális Alapítvány, Magyarország

Székhely: 5600 Békéscsaba, Nagy Sándor u. 19.

<http://eletfa.hu>

eletfa@eletfa.hu

Hivatalos képviselő neve és beosztása:

Koszeecz Sándor, elnök

+36 70 315 0797

3.6 EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA PONTOK: PANNON KÖZTÉR ÉS JUTASI KÖZTÉR

Probléma azonosítása

A Veszprém–Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program egyik kiemelt alapértéke a közösségépítés, mert egy igazán izgalmas európai kulturális fővárost az ott élők tesznek élővé, tartalmassá. Ezen cél elérését, megvalósulását szolgálják az EKF KözTer-ek, személyes találkozóhelyeket biztosítva a közösségi szerveződések számára.

Leírás, rövid ismertetés

Az EKF KözTerek létrehozásával célunk az, hogy személyes találkozóhelyek teremtsünk a közösségi szerveződések számára.

Programunk egyik kiemelt alapértéke a közösségépítés. Egy igazán izgalmas európai kulturális fővárost az ott élők tesznek élővé, tartalmassá. Ehhez fontos, hogy a különböző korosztályok, a különféle életkörülmények között élő lakosok találkozzanak egymással, megismerjék, megértsék és elfogadják egymást. A VEB2023 programban megálmodott közterek megnyitása és tartalommal való megtöltése ennek a dinamikus kapcsolatrendszernek teremt új lehetőségeket.

Veszprémben már 2021-ben két KözTér nyílt meg Pannon Köztér és Jutasi Köztér elnevezéssel. Kialakításuk során fontos szempont volt a helyszínek sajátosságainak figyelembevétele, illetve az, hogy az EKF program eszmeiségét és alapértékeit is közvetíteni tudják.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

Különböző korosztályok, különféle életkörülmények között élő lakosok.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

PANNON KözTér

A helyszín kialakításában azok a hallgatók, akik részt vettek a 2020/2021-es tanévben az EKF kurzuson látványterveket készítettek, amit aztán tervezők figyelembe vettek a megvalósítás során. Így került raklapbútor a közösségi térbe, és ehhez idomult a belső design és a színvilág is. Közösségi alkalmak keretében valósult meg a helyszín kialakítása is: kertrendezés, dísznövények ültetése, valamint a raklapbútorok festése kapcsán.

A helyszín funkciói:

- a Pannon Egyetem, mint EKF stratégiai partner EKF kommunikációs és szervező pontja
- teret és helyszínt ad a hallgatói önszerveződéseknek
- UNeECC (University Network of European Capitals of Culture) titkárság
- helyszín az EKF pályázatok nyerteseinek projektjeik kidolgozásához
- az egyetemi tanévre lebontott programterv visszatükrözi az EKF szellemiséget és értékrendet: közösségépítő, több generációt bevonó társasjátékesterem, közöttünk élő külföldiek bemutatására irányuló programsorozatok, filmklubok beszélgetőesttel, kulturális programok
- az EKF program megvalósítói és partnerei számára foglalási rendszeren keresztül használható a kis és nagy projektterem, valamint a közösségi tér
- Generációs híd koncepció kidolgozásának és megvalósításának színtere

JUTASI KözTér

Egy különleges közösségi tér a lakótelep mikroközösségeinek bevonására: zeneovi, lego klub kicsiknek és nagyoknak, ismeretterjesztő szabadegyetemi előadások, családi műhelysorozatok, programok minden korosztálynak, programok, amelyek lehetővé teszik a találkozásokat.

2023-ban futókörrrel bővült a közös időeltöltés lehetősége és megújultak a környező parkok, illetve az ezekhez kapcsolódó programok: szabadtéri joga, nordic walking túrák, óvodai és iskolai kerítésrajz pályázat,

aszfaltrajz versenyek, fotó- és hanggyűjtő felhívások és mindezekre építő közösségi játékok.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A KözTerek programjai mindkét esetben nagyon széles korosztályt és sokféle érdeklődési körrel rendelkező csoportot szólítanak meg, így akár a különböző szintű oktatási intézmények vagy akár a helyi lakosság bevonása estében segítheti a szociális élet feladatainak ellátását (pl. érzékenyítés).

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

Multikulturális és aktív közösség létrejötte a két városrészben, amely a későbbiekben önszerveződő programok, események létrejöttében is szerepet tud vállalni.

Hatásmérés, indikátorok

A Pannon KözTér 2021. szeptemberi megnyitása óta 740 rendezvényt bonyolított le 2023 végéig, ami közel 15.000 látogatót jelentett a helyszín számára. Az események többsége a Pannon Egyetem és a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa programsorozat szervezésében zajlott le, melyek azonban a nagyközönség számára is nyitottak voltak, így a helyi lakosság számára is.

A rendszeresen visszatérő programok ezek közül az egyetemi karok - sokszor nemzetközi - projektaláírói, hallgatói mentorképzései, csapatépítői, partnertaláírói, a középiskolásoknak szervezett pályaorientációs napok, az egyetemi Nyílt Nap eseményei.

Nagy sikerrel zajlottak a Gazdaságtudományi Kar SIKKedd című, startup tematikájú eseményei, a Turizmus Mozaik előadássorozat és a

Nemzetközi Hét. Bizonyos esetekben kihelyezett tanórák, előadások is megvalósultak a Pannon KözTér termeiben. A Humántudományi Kar által szervezett esélyegyenlőségi tréning és a belső auditor képzés szintén itt kapott helyet.

A Nemzetközi Kapcsolatok és Kommunikációs Igazgatóság által szervezett sajtótájékoztatók, együttműködési szerződések aláírása, nemzetközi rendezvények és filmforgatások, fotózások és interjúk is sok esetben a Pannon KözTéren zajlottak, mert jól használható forgatási helyszínnek bizonyul mind a jól variálható mobil bútorok, mind a kialakított fiatalos design miatt.

A Pannon KözTér Tavasz Harmóniák c. saját szervezésű koncertje a Pannon UNIFEST tehetségeit mutatta be. A Civil Házzal együttműködve másodszor adtunk helyet a Civil Véradásnak, melyet az egyetemi hallgatóknak és munkatársaknak is meghirdettünk. Magyarországi látogatása során Dr. Aubrey Paris, az Egyesült Államok Külügyminisztériumának globális nőügyekért felelős irodájának nemek közötti egyenlőséggel, éghajlatváltozással és innovációval foglalkozó politikai tanácsadója izgalmas előadást tartott a Pannon Egyetemen (a Pannon KözTérben) a nők, lányok és marginalizált csoportok szerepéről a közösségek ellenálló képességének kialakításában.

A Hallgatói Önkormányzat fórumai, a Veszprémi Egyetemi Napokhoz kötődő események, megbeszélések, az EFOTT házigazda szerepkörhöz kapcsolódó projektmegbeszélések rendszeres helyszíne volt a Pannon KözTér.

A Körforgásos Gazdaság Fenntarthatósági Kompetenciaközpont zöld témájú eseményei, workshopjai, a HOPE Konferencia bizonyos programjai is otthonra leltek a közösségi térben. A Karrier- és Hallgatói Szolgáltatóközpont rendszeresen szervezett tréningeket a hallgatóknak önismeret, önéletrajz-írás, kompetenciafejlesztés témákban.

Megvalósító szervezet(ek) - elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel

Veszprém-Balaton 2023 Zrt., Magyarország

Központi iroda: 8200 Veszprém, Wartha Vince utca 1.

(Pannon Egyetem, O épület)

<https://veszprembalaton2023.hu/projekt/kozterek>

3.7 KÖRFORGÁSOS VÁROSMODELL, ÖNÉRTÉKELŐ ÉS TERVEZŐ ESZKÖZ - „TELEPÜLÉSI KÖRFORGÁSMÉRŐ”

Probléma azonosítása

A városoknak és a közszférának nagy szerepe van a körforgásos gazdaságra való átállásban, hiszen a települések vezetői az új folyamatok elindításában kulcsszereplők. A Világ népességének jelenleg 54%-a él városokban, 2050-re ez az arány várhatóan eléri a 66%-ot. Ugyanakkor a gazdasági fejlődésre (GDP 80%-a), a környezetvédelemre (ÜHG-kibocsátás 75%-a), valamint az energiafogyasztásra (70%) még nagyobb a városok hatása. Becslések szerint 2,2 Mrd tonna a szilárd hulladék várható mennyisége 2025-re. Az egy év alatt a felhasznált erőforrásmennyiség 50-75%-a kerül vissza hulladékként a természetbe. Ez egy olyan elveszett haszon, amely visszakerülhetne a gazdaságba.

Rendszerszintű akadályok a lineáris gazdaságról a körforgásos gazdaságra való átállásban települési szinten:

- közszféra szerepe nagyon fontos, de az intézményi kultúra lassan változik,
- a jogszabályi környezet a lineáris gazdálkodásra ad lehetőséget,
- döntéshozói elkötelezettség és szervezeti tudás hiánya miatt a változás nehézkes,
- a körforgásos gazdaságot gyakran azonosítják az újrahasznosítással,
- technológiai korlátok: nincs gyakorlata a körforgás mérésének, termékszinten – úgy, hogy a döntéshozók/vásárlók is megértsék, valamint az átálláshoz kevés információ áll rendelkezésre,
- társadalmi korlátok, releváns ismeretek hiánya,
- magas átállási költségek,
- a környezeti és társadalmi externáliák nem tükröződnek az árakban,
- a körforgásos gazdaság pénzügyi előnyeit nem látják a döntéshozók,
- jelentős beruházási költséggel járnak a körforgásos gazdaságra való átállást segítő beruházások az elején, még ha hosszútávon megtérülők is,
- növekedés-orientált üzleti modellek jellemzőek.

Jelenleg Magyarországon nem áll rendelkezésre olyan egységes modell, vagy módszertan, amely alapján beazonosíthatók lennének a városok

körforgásos jellemzői, az e téren elért eredmények és lehetőségek. A települések számára kidolgozott körforgásos városmodell, a kapcsolódó MS-Excel alapú körforgásos városmodell önértékelő és tervező eszköz, valamint a használatát támogató útmutató ezen hiánynak kíván eleget tenni.

Leírás, rövid ismertetés

Az önértékelő és tervező eszköz tématerületei:

- energiafelhasználás, helyi decentralizált villamos- és hőenergia-termelés;
- települési környezet alakítása, épületállomány fenntartása, létesítése, üzemeltetése;
- élelmiszer előállítás, helyi erőforrásokat, természetes folyamatokat előnyben részesítő mezőgazdaság;
- közlekedés, közlekedésszervezés;
- települési vízgazdálkodás, vízkárelhárítás (ivóvízellátás; szennyvízelvezetés és kezelés; települési csapadékvízgazdálkodás; lokális vízkárelhárítás);
- hulladékgazdálkodás.

Az adatrögzítéseket a fenti 6 tevékenységcsoport és összesen 98 db indikátor mentén tematikusan lehet megtenni, majd a kapott eredményeket az önértékelő utolsó három munkalapja három különböző formában (számszerű, diagram, szöveges javaslatok) mutatja be.

Az alkalmazott indikátorok a hat tevékenységcsoport mellett az alábbi keretrendszerben kerülnek megjelenítésre:

- stratégia és tervezés,
- működés és fenntartás,
- ösztönzés és támogatás.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

Hazai kis- és középvárosok helyi szintű döntéseinek előkészítését végző szakemberek.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

Az átállást segítő eszköz innovatív, mert a döntéshozók számára közvetlenül használható, döntéselőkészítő eszközt biztosít. Önállóan használható és a szemléletformálást is segíti.

A körforgásos alapokon nyugvó városmodell a körkörös gazdasági logika környezetvédelmi kérdéseken túlmutató elemeit is magában foglalja. Rávilágít azon szempontokra, akciókra, amelyeket egy kis- és középváros is megtehet.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

Az átállást segítő eszköz - a Körforgásos városmodell önértékelő és tervező rendszer – a Pannon Egyetem Nagykanizsa, Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ által előállított önértékelő rendszer a települések részére, adataalapú, paraméterezett Excel tábla, tematikus munkalapokkal. Kitöltési és módszertani útmutató is készült hozzá, így a települések önállóan is kitölthetik. Az Excel tábla automatikus pontosítást tesz lehetővé, így bármelyik településen alkalmazható jelentős külső segítség nélkül. A kiértékelt eredmények alapján automatikus ajánlásokat fogalmaz meg a települések részére, melyek önállóan, vagy további szöveges elemzésekkel, kiegészítésekkel fejlesztési stratégiák részét képezhetik.

Az önértékelő és tervező eszköz öt magyarországi kis- és középvárosban került tesztelésre. Az eszköz véglegesítése ezen gyakorlati tapasztalatok birtokában, a felhasználói visszajelzések figyelembevételével történt meg.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

A települések az önértékelő segítségével szakmailag megalapozott helyzetképet kaphatnak a körforgásos gazdasági átállást befolyásoló tényezőkről. Az automatikus ajánlásokkal a település önállóan is a gyakorlati megvalósítás útjára tud lépni, majd az intézkedéseinek hatását számszerűsíthető eredményekkel tudja alátámasztani monitoring esetén. Az intézkedések megvalósulása esetén az eszköz segít a megtakarításokat nyomon követni, valamint alkalmazásával a szemléletformálást segíti elő a döntéshozók esetében.

Hatásmérés, indikátorok:

Indikátorok:

- önértékelő rendszert használó települések, kitöltött önértékelők száma;
- önértékelő alapján helyi körforgásos gazdasági intézkedési terv létrehozása;
- önértékelés eredménye alapján körforgásos gazdasági átállás elsősegítő intézkedés elrendelése;
- átállás számszerűsíthető eredményei pl. energetikai megtakarítás, hulladékcsökkentés, témakört érintő partnerkapcsolatok, együttműködések száma.

Megvalósító szervezet(ek) - elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel

Pannon Egyetem Nagykanizsa –

Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ, Magyarország
8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós u. 18.

<https://uni-pen.hu/>

Dr. Németh Kornél, intézetigazgató, egyetemi docens

nemeth.kornel@pen.uni-pannon.hu

3.8 PROTÉGÉ - MENTORPROGRAMMAL A TURIZMUSÉRT

Probléma azonosítása

Nem csak az elmúlt évek komoly környezeti kihívásainak (pl. pandémia, energiaválság) köszönhetően, hanem már ezeket megelőzően is munkaerőpiaci kihívásokkal küzdött a turizmus szakma, jelentős fluktuáció és pályaelhagyás jellemezte, melynek megoldása a turisztikai vállalkozások számára egyre nagyobb működési, üzemeltetési nehézségeket jelentett.

„Az ágazat jövőjének szempontjából fontosnak tartjuk, hogy platformot teremtsünk arra, hogy a munkavállalói és munkaadói oldal szempontjait összehangoljuk, segítve a generációk közötti kommunikációt. A tapasztalt generáció elismeri, hogy a turizmus jövője a fiatalok kezében van, viszont a generációváltást tanulásnak és összefogásnak kell megelőznie.”

Leírás, rövid ismertetés

A protégé.mentorprogram célja az, hogy a szakmát tanuló egyetemistáknak vagy már a munkavállalás előtt álló fiatalok számára segítséget nyújtson a karrierválasztásban, illetve annak tudatos építésében a turizmus valamely alágazatában sikeres szakemberek bevonásával, segítségével.

„A Protégé több, mint egy szakmai fókuszú mentorprogram, egy Tehetségfelfedező Műhely. A mentorprogram kiegészítéseként indított workshopokkal, szakmai élményekkel célunk, hogy minden lehetőséget kihasználjunk és segítsünk a diákoknak a hozzájuk leginkább illő irány megtalálásában. Elkötelezetten hiszünk az együttműködés kulcsfontosságú szerepében, ezért a mentoroknak szervezett Mentor Klubbal szeretnénk segíteni a szakmát illető aktuális kérdések közös megválaszolásában.”

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A programnak két célcsoportja van: a 18-30 év közötti még egyetemi képzésben tanuló diákok és a tanulmányaikat legfeljebb egy éve befejezett pályakezdők.

Diákok: azon fiatalok (18-30 év), akik egyetemi, vagy szakirányú képzésben vesznek részt (alapképzés, mesterképzés, szakirányú továbbképzés, felnőttképzés) és érdeklődnek a turizmushoz köthető szakmák iránt. A turizmus szakirányon folytatott egyetemi képzés nem előfeltétele a jelentkezésnek.

Pályakezdők: azon fiatalok (18-30 év), akik legfeljebb egy éve fejezték be tanulmányaikat, és a turizmus iparágban képzelik el a jövőjüket.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A mentorprogram mellett kiscsoportos képzéseken, izgalmas interaktív workshopokon különböző skill-eket és ismereteket sajátíthatnak el a fiatalok a mentorok és meghívott előadók segítségével.

A program felhívása szerint a mentori feladatok ellátására olyan személyek jelentkezhetnek, akik ajánlás útján kerülnek összekötésre a szervezőkkel.

Ezen személyek:

- minimum 5 éves szakirányú tapasztalattal,
- sikeres és elismert szakmai projekkel, vagy saját vállalkozással, vagy pozícióval egy kiemelt presztízsű vállalatnál,
- hiteles példamutató üzleti magatartással,
- kapcsolati tőkével rendelkeznek.

A mentor-mentorált párok létrejöttét követően kezdődhet meg a mentorálási folyamat. A mentorálás minimum 3 maximum 4 hónapos időtartama alatt a találkozók havonta átlagosan 1 alkalommal történnek. A mentorálás személyes találkozó keretében történik, indokolt esetben lehetséges a Zoom, telefonos vagy más online kapcsolattartás. A mentorációs találkozókat a mentorált feladata rögzíteni az erre kijelölt kérdőívben a találkozót követő 24 órán belül. A program lehetőséget

biztosít a mentoráltaknak ún. workshopokon, azaz adott szakmai témák feldolgozására szolgáló műhelymunkákon való részvételre (pl. nemzetközi rendezvények szervezése, karriertervezés, vállalkozás indítása stb.). Mindezek mellett a mentorok és mentoráltak számára számos tudásmegosztó és networking rendezvényre kerül sor a félév során. A mentorálási folyamat zárása egy közös Záró eseménnyel, az eredmények, tanulságok összegzésével, értékelésével, valamint a folyamat befejezését tanúsító oklevél kiállításával történik.

A mentorált kezét nem engedik el a program végén, az Alumni közösség részeként bármikor kérhet további segítséget a korábbi mentorált személy.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A mentorálás jelenlegi rendszere öt téma köré épül: a vendéglátás, a szálláshelyek, utazásszervezés és rendezvények, vállalkozásindítás-, és fejlesztés, és a marketing & PR. A turizmus szakma köztudottan egy folyamatos változást megelőző ágazat, így amennyiben szükséges, a munkaerőpiaci kihívásoknak megfelelően változtathatók ezek a témák, újabb területekről lehet mentorokat bevonni.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

Évtizedek szakmai tapasztalata, egy átfogó mentorprogramba sűrítve, a szakmában elismert mentorok által. A meghívott előadókkal, illetve mentorokkal kiscsoportos képzések és izgalmas interaktív workshopok során személyes kapcsolatot alakítanak ki a résztvevők, így személyre szabott mentoráció tud megvalósulni.

Hatásmérés, indikátorok

Az eddig megszervezett 5 programban (4 budapesti és 1 balatoni eseménysorozat) több mint 30 szakembert vontak be a szervezők. Eddig 120-nál is több fiatalnak nyújtott segítséget a Protégé.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

Tehetségfelfedező Műhely Alapítvány, Magyarország

Budapest

<https://www.protege-talentlab.com/>

hello@protege-talentlab.com

3.9 TUDOMÁNY MINDENKINEK HACKATHON

Probléma azonosítása

A tudományos információk, a tudományos kutatások eredményeinek értelmezésével kapcsolatos készségek, illetve ezek hiánya az elmúlt években egyre inkább előtérbe került. A médiában megjelenő hírek és a tudományos közösségekkel szemben támasztott publikációs elvárások egyaránt azt eredményezik, hogy nagyon sok ilyen jellegű információval, adattal találkozunk. Tekintettel arra, hogy a tudományos eredmények elismertsége, megbízhatósága növekedett, számos álhír is megjelenik a tudományosság látszatát keltve. Az információk értő feldolgozása, a kritikus gondolkodás és a probléma-megoldási készségek javítása az oktatás minden szintjén, így a felsőoktatási intézményekben is kiemelt téma.

A Tudomány Mindenkinek Hackathon esetében a résztvevők egy támogatott, mentorált folyamat során dolgoznak fel tudományos eredményeket, interpretálnak közérthető módon. Ennek eredményeként a résztvevők készségei fejlődnek, a verseny lehetőséget teremt az érintettek (például tudományos kutatással foglalkozók, média szakemberek, nagyközönség) közötti kommunikációra, a versenyt kísérő médiaérdeklődés pedig a tudománykommunikáció fontosságára hívja fel a figyelmet. A feldolgozandó tudományos közlemény témájától függően egy adott területtel kapcsolatos tudományos eredmények is előtérbe kerülnek.

Leírás, rövid ismertetés

A Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kara által megrendezett Tudomány Mindenkinek Hackathon egy, egyetemi hallgatók számára meghirdetett verseny. A nemzetközi és hazai szinten egyaránt ismert, és az elmúlt években egyre népszerűbbé váló, hackathon jellegű versenyek főbb jellemzői:

- 1) a résztvevők egy adott problémára keresnek megoldást,
- 2) korlátozott számú csapat vesz részt,
- 3) a megoldások kidolgozását szakmai előadás, mentoráció segíti,
- 4) a verseny egy teljes napig tart.

A Tudomány Mindenkinek Hackathon újdonságát adja, hogy tudománykommunikáció témában jelenleg Magyarországon nincs hasonló verseny.

A verseny során a résztvevő egyetemi diákok egy adott, minősített tudományos folyóiratban megjelent publikációt dolgoznak fel közérthető módon. A tanulmányban szereplő kutatási eredményeket közérthető módon mutatják be, a verseny során különböző megoldásokat dolgoznak ki a helyszínen (például sajtóközlemény, infografika, podcast tervezet, rövid videó).

A verseny eddig három alkalommal került megrendezésre, 2022. februárban, 2022. novemberben és 2023. decemberben. A verseny mindhárom esetben személyes részvétellel zajlott.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

Az aktivitás fő célcsoportját a magyarországi egyetemen aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező diákok jelentik. A versenyen bármely szintű (alapképzés, mesterképzés, PhD képzés, posztgraduális képzés) képzésben tanulók részt vehetnek.

A másodlagos célcsoportot jelentik a verseny lebonyolításába bevont szakemberek: 1) szakmai előadók, akik a tudománykommunikációban, médiában jártas szakemberek, továbbá 2) zsűritagok, akik szintén lehetnek tudománykommunikációban vagy médiában, illetve a feldolgozandó tanulmány témájában jártas szakemberek.

A verseny magyar és angol nyelven egyaránt megrendezésre került már, az angol nyelvű versenyen Magyarországon tanuló külföldi diákok is részt tudtak venni.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A Tudomány Mindenkinek Hackathon hozzáadott értéke a verseny témája mellett, hogy egy intenzív, tartalmas napot töltenek együtt a résztvevők. A verseny során a csapatok maguk is fejlődnek, tudásukat

és információfeldolgozási készségeiket tekintve egyaránt. A verseny felépítése biztosítja az érdeklődés fenntartását, a párbeszéd, új kapcsolatok kialakulását.

A Tudomány Mindenkinek Hackathon innovativitását adja maga a hackathon jellegű verseny és a tudománykommunikáció mint téma összekapcsolása. Maga a téma a nagyközönség széles körét érinti, ez is biztosítja a verseny iránti érdeklődést a jövőben is.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A Tudomány Mindenkinek Hackathon a Pannon Egyetem aktivitása, az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. által meghirdetett pályázat eredményeként ún. validált társadalmi innováció, szerepel a magyarországi társadalmi innovációk adatbázisában (<https://siplus.ifka.hu/hu/bestpractices>).

A verseny kiterjesztése, továbbfejlesztése a Pannon Egyetem részvételével lehetséges.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

A résztvevők esetében a verseny hatására növekszik a nyitottság a tudományos publikációk felé, javul a tudományos kutatások eredményeinek megértése, az információk feldolgozása és az álinformációk kiszűrése.

Szintén a résztvevők esetében, a verseny felkelti az érdeklődést a tudományos kutatások végzése, illetve a tudományos kutatói életút iránt. Ez a tudományos kutatói utánpótlást is támogatja, illetve a fiatalabb korosztályok bevonását.

A verseny eredményeként javul az érintett szereplők – tudományos kutatók/kutatóhelyek, nagyközönség, média – közötti párbeszéd, együttműködési hajlandóság. Ez segíti a tudományos eredmények megfelelő, a nagyközönség számára közérthető kommunikációját is.

A verseny hatására szélesebb körben is javul a tudományos eredmények megértése, az információk feldolgozása, illetve egy adott témával kapcsolatos tudományos információk megismertetése.

Hatásmérés, indikátorok

A verseny eredményességét az alábbi indikátorok jelentik:

- versenyen résztvevők száma (versenyenként 25-30 fő versenyző, 3 fő szakmai előadó és 3 fő zsűritag, továbbá a feldolgozott tanulmány szerzője/szerzői),
- a versennyel kapcsolatos média megjelenések,
- a verseny alapját képező tudományos kutatás eredményeinek megjelenése,
- együttműködések kialakulása az érintett célcsoportok között (tudományos kutatók / kutatóhelyek / felsőoktatási intézmények, média),
- a versenyen résztvevők információ-feldolgozási készségeinek javulása (jelenleg nem vizsgált, primer adatfelvétel segítségével mérhető).

A három, eddig megrendezett versenyről szóló jelentősebb híradások:

- <https://www.elte.hu/content/tudomany-mindenkinek-hackathon-a-tv2-innovatorban.t.25460>,
- <https://www.elte.hu/content/tudomany-mindenkinek-hackathon-beszamolo.t.25180>,
- <https://www.gtk.uni-pannon.hu/tinlab-hackathon/>,
- <https://www.gtk.uni-pannon.hu/tinlab-hackathon2-eng/>.

Megvalósító szervezet(ek) - elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel

Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Magyarország

8200 Veszprém, Egyetem utca 10.

www.gtk.uni-pannon.hu

További információ, kapcsolat:

Sulyok Judit, sulyok.judit@gtk.uni-pannon.hu

3.10 TRANSZFORMÁCIÓS TURIZMUS A GYAKORLATBAN

Probléma azonosítása

Ma Magyarországon a fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása lényegesen alacsonyabb a hazai többségi és az EU-s célcsoporti átlaghoz képest. Sok esetben a foglalkoztatás szegregált körülmények közötti, monoton és a tevékenység valódi értelme megkérdőjelezhető. Így nem is csoda, hogy a magyar társadalom nem tekinti a fogyatékos embereket foglalkoztathatónak. Ma még hazánkban az integráció eszméjének gyakorlati megvalósítása a cél, miközben Európában a természetes elfogadáson alapuló inklúzióról folyik a szakmai diskurzus.

Annak érdekében, hogy egyéni és közösségi szinten is stabil, hosszútávra ható szemléletváltozást érthessünk el, olyan pozitív tapasztalatokra van szükség minden érintett fél vonatkozásában, melyek felülírják a meglévő negatív beidegződéseket.

Leírás, rövid ismertetés

A transzformációs turizmus lényege, hogy olyan interaktív környezetet hoz létre, mely élményalapú tapasztalatszerzésre ad lehetőséget. A 20 éve indult Baráthegyi Majorság kiváló keretet biztosít a speciális vendégvárási program kibontakozásához: kertészet, gombatermesztés, gyümölcsös működik, az alapanyagokat főzőkonyha és gyümölcsfeldolgozó üzem hasznosítja. Az állattartó részlegben kecske, ló, szamár, disznó, nyúl, baromfi és alpaka található. A sajtkészítő manufaktúra mellett különböző kézműves műhelyek találhatóak (fazekas-, gyertyaöntő -, szappankészítő). Tíz éve egy tetőtér beépítésével jött létre az Erdei Iskola és ifjúsági szállás, melyet 5 éve követett a Diósgyőri vár fából készült másaként felépülő Interaktív Játszóvár (400 m², 8 m magas tornyokkal). 2021-ben adtuk át Családbarát wellness Panzióinkat. A majorságban jelenleg mintegy 100 fő dolgozik, akik $\frac{3}{4}$ -e fogyatékos-sággal élő/megváltozott munkaképességű személy.

Célunk, hogy komplex turisztikai szolgáltatási csomagokat hozzunk létre családok, oktatási intézmények és cégek számára egyaránt. A fogyatékos személyek értékteremtő szerepkörbe való beemelése olyan pozitív imázstranzfer megvalósulását eredményezi, mely a róluk alkotott negatív sztereotípiákat lebontja.

A pilot projektben kidolgozásra került 25 turisztikai programelem, melyekből 5 programcsomagot állítottunk össze. Ezzel párhuzamosan megvalósult a 15 fő fogyatékossgal élő, elsősorban értelmileg akadályozott és autista személy projektbe vonása. Ezt követően számukra kidolgozásra került az a 10 új munkakör, amely a turisztikai programcsomagok megvalósításához szükséges és a célcsoport által maximálisan ellátható. A célcsoporti tagok betanítását követően már élesben megtörtént a programcsomagok tesztelése: a projekt teljes időszaka alatt 6 tematikus Piknik került megrendezésre, ahol a programba vont célszemélyek tesztelték az újonnan kialakított részmunkaköröket. A projekt egyik mérföldköveként 10 különböző oktatási intézmény részére hirdettünk ingyenes tesztprogramot. Elkészült a programcsomag kalkulátor, és a professzionális fotók és mini videók is.

A bevont speciális szükségletű munkavállalók új, piacképes szakmában szereznek jártasságot. Az új munkakörökben stabilabb, hosszú távra tervezhető munkahelyük lesz, nem beszélve a kapcsolódó társadalmi presztízsről.

A fogyatékos személyek értékteremtő foglalkoztatásának relevanciája csak az értékteremtő élménygazdag tapasztalatokon keresztül válik maradéktalanul elfogadottá és épül be evidenciaként a közösségi tudat mindennapjaiba.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

Elsődleges célcsoport: a többnyire fiatal, dolgozni akaró fogyatékos személyek. A Trenkwalder 2022 februári „Érték Vagy” konferencián bemutatott friss felmérése alapján nagyságrendben 200.000 aktív korú fogyatékossgal élő munkanélküli személy van, akik fele különösebb felkészítés nélkül is azonnal bevonható lenne a munkaerőpiacra.

További célcsoportok: a transzformációs elemet is tartalmazó (fogyatékos személyek aktív részvétele), rusztikus környezetben megvalósuló turisztikai élmény programok (családi események, hagyományőrző közösségi napok, vidéki kincses kalendárium /népi tudástár elsajátítása,

céges csapatépítés stb.) iránt nyitott személyek, családi és munkahelyi közösségek.

A fogyatékos személyek közül kiemelten fókuszálunk a tanulási-, és értelmi képességeikben akadályozott, valamint autizmussal élő személyekre. Ők azok, akik a fogyatékosági csoporton belül leginkább kiszorultak a munkaerőpiacról.

Rövid távon azokat az oktatási intézményeket és családi/ céges közösségeket célozzuk meg társadalmi vállalkozási programunkkal, akik tartalmat (vidéki élet, tudatos vásárlás, kézműves foglalkozások, helyi termékek, zöld szemlélet, népi kultúra stb.), aktív bevonódással járó programokat részesítenek előnyben, valamint hozzáadott értéként tekintetnek a társadalomtudatos (fogyatékos személyek bevonása) programelemre. Az első időszak tapasztalatai és referenciái után részt kívánunk venni a programturizmus legszélesebb piacán, mely palettán egyedi színfoltként tervezzük pozícionálni magunkat.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A transzformációs turizmus a Baráthegyi Majorság szociális farmja ökoturisztikai színterének kialakításával és fejlesztésével egy új fenntartható társadalmi vállalkozási szegmenst alakít ki a működtető Szimbiózis Alapítvány keretei között.

Pályázatunk nívója, hogy a helyi és hazai gazdaság számára is stratégiai ágazat, a turizmus számára nyit olyan új lehetőségeket, mely a jelentős társadalmi hatásán kívül megoldást jelenthet a szegmens munkaerőpiaci problémáira is.

Ma a gazdaság munkaerőhiánnyal küzd, mely problémára hatékony megoldás lehet a jelenleg inaktív réteg bevonása. Ehhez pozitív tapasztalatokra és adaptálható tudáselemekre van szükség. A projekt a gyakorlatban is igazolja, hogy a fogyatékos személyek a hazai munkaerőpiaci tartalék valós potenciálját jelenthetik. Így a projekt nem csupán egy új innovatív társadalmi vállalkozás indítását jelenti, hanem pozitív hatást gyakorolhat társadalmi és makrogazdasági szinteken egyaránt.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

Országos szintű probléma a fogyatékosokkal élő megfelelő, értékteremtő foglalkoztatása. A transzformációs turizmus kiutat jelenthet a fogyatékkal élők számára, így társadalmi elfogadottságuk jelentősen nő. A projekt adaptálható, több külön eleme van, amelyek külön-külön is használhatóak, de komplexen is megvalósíthatóak, valamint a helyi igényekre és adottságokra alakíthatóak.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

- Jelentős társadalmi problémát old meg, és a társadalmi elfogadottsága jelentős.
- Helyi adottságokra teljesen reflektál (mind természeti, mind a munkaerő tekintetében). Tudatos márkaépítés zajlik, a kommunikációs eszközök erős használatával.
- Elhivatottak és minőséget teremtenek. Elkötelezetten a Társadalmi Változásokért - üzenet.
- Folyamatos fejlődés, motiváció.

2022 elején a Baráthegyi Majorság Közössége, mint innovatív célcsoport munkáltató – az elismerés alapítása után elsőként – kapta meg az EMMI-től az „Érték Vagy Díjat” Fejlesztő Foglalkoztató kategóriában. Szintén 2022-ben megkapták a Civil Díjat a Legjobb Társadalmi Vállalkozás kategóriában. 2023-ban a társadalmi fenntarthatóságért - Miskolc Campus Forum Green and Smart díjat.

Hatásmérés, indikátorok

Indikátorok:

- 15 fő célszemély bevonása munkavállalóként, 10 új részmunkakör jött létre,
- a projekt validálása során 10 oktatási intézmény 250 diákja próbálta ki a csomagokat,
- 6 tematikus Piknik,
- 5 kisfilm,
- csomag kalkulátor létrehozása (<https://barathegy.com/kalkulator/>).

Hosszú távon a program célja a társadalmi attitűd átalakítása, mely az inkluzív pedagógiai módszerek és intézmények elterjedését és a befogadó munkahelyek számának növekedését eredményezheti.

Ma a társadalom még mindig úgy gondolkodik a fogyatékos emberekről általánosságban, hogy ez egy megoldandó állami feladat és leginkább az a legjobb, ha nem tudunk róla. Mindeközben óhatatlanul előbb-utóbb valamilyen formában mindenki találkozik ezzel a témával - akár közvetlen érintettként, rokonként, munkatársként. Amikor ezek a „hirtelen” találkozások történnek, hiányoznak azok a kompetenciáink, amellyel ezt a nehéz problémát kezelni lehet. A transzformációs turizmus ezt a problémát közelíti meg innovatív módon: a pozitív élmények interiorizálódnak, azaz sajátunkká válnak, és hosszú távon megmaradnak. A társadalmi hatásmérés pont ezt kutatta, hogy a különböző eseményeknek lett-e olyan eredménye, pozitív változása, melynek során a résztvevőkben kialakult egy jobb megértés és egy gyakorlatorientált készség csíra a fogyatékos emberek vonatkozásában. Összességében azt tapasztaljuk, hogy sokkal hatékonyabb, ha pozitív és nem formális keretek közé szorított események keretén belül történik ennek a témának a megközelítése.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

Szimbiózis a Harmonikus Együtt-létért Alapítvány,

Magyarország

3527 Miskolc, Augusztus 20. u. 12.

<https://szimbiozis.net/>

<https://barathegy.com/>

Kuratóriumi elnök:

Jakubinyi László

jakubinyi@szimbiozis.net

06-30/681-4482

3.11 SZOCIOPOLY

Probléma azonosítása

A társadalmi egyenlőtlenségek, polarizáltság Magyarországon is aktuális probléma. A hátrányos helyzetű emberek, csoportok iránti érzékenység számos eszköz segítségével javítható, az edukáció mindenki számára fontos. Ahogy a játék ismertetőjéből kiderül, itt „bárki kipróbálhatja, mire is elég a segélyből, családi pótlékból, GYES-ből, alkalmi munkából szerezhető jövedelem”. A Szociopoly az egyenlőtlenséget a jövedelmi viszonyok mentén fogja meg: Magyarországon kb. 3 millió fő él az ún. létminimum alatt, kb. 1,3 millióan pedig a szegénységi küszöb alatt. Az alacsony jövedelemmel egyidejűleg a szegénység az érintetteket számos tekintetben kirekeszti, ehhez igazodik az egyre gyakrabban használt társadalmi kirekesztettség megfogalmazás is. A Szociopoly társasjáték 2010-ben jött létre.

Leírás, rövid ismertetés

A Szociopoly a mélyszegénységben élő családok élethelyzetét modellező érzékenyítő társasjáték, amelynek célja a szegénységgel kapcsolatos előítéletek csökkentése. A játék konstruálta valóságban mindenki szegény lesz egy-két órára és a saját bőrén tapasztalhatja meg a kirekesztettséget (<https://forbes.hu/uzlet/edison100-2021-dijatado/>)

A Szociopoly honlapján (<https://www.szociopoly.hu/jatek>) szereplő leírás alapján, a játék során a résztvevők egy átlagos hónap napjain haladnak végig – némileg meggyorsítva az időt, kockadobások segítségével –, a játékosoknak a tartósan munka nélkül lévők jövedelmi viszonyai között kell túlélnie a hónapot (a bevételek és kiadások összegei hozzávetőleg megfelelnek a mai magyar valóságnak).

A játék elején mindenki megkapja a Magyarországon aktuálisan elérhető támogatásokat: vállalhatnak egy vagy több gyermeket, ez esetben családi pótlékot és GYES-t kapnak, segélyhez (foglalkoztatást helyettesítő támogatás) jutnak. A játék folyamán közmunkából vagy alkalmi munkából szerezhetnek jövedelmet (esetleg bejelentett „valódi” munkához is juthatnak), kaphatnak eseti segélyt, és akinek szerencséje van, az találhat vagy nyerhet is pénzt. A játék folyamán mindenkinek kell élelmiszert

vásárolnia, be kell fizetnie a lakásfenntartás költségeit (ha nem teszi meg, akkor esetleg – áram híján – megromlik az enivalója, megbetegszik a hidegben, vagy megbüntethetik), ezen kívül a gyermekek iskoláztatása, a közlekedés, a ruházkodás, az orvosi ellátás is kiadásokkal járnak. Ha valakinek nincs pénze, akkor a kisboltban vásárolhat hitelbe, vagy az uzsorástól kérhet kölcsönt. A játékban az nyer, akinek sikerül túlélnie a hónapot.

A játékosok száma nincs megkötve, az optimális létszám 4-6 fő vagy 3-5 fős csapat („család”). Szükség van egy játékvezetőre, aki az önkormányzat, a boltos és az uzsorás szerepét játssza. Egy játék időtartama (4-6 csapat esetén) kb. 40-60 perc.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

Elsősorban diákok, fiatal felnőttek. A társasjáték 13 év felettieknek, az interaktív színházi társasjáték pedig 16 év felettieknek ajánlott.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

„A játék egyes mezői mentén haladva bemutatjuk azokat az adatokat, tudományos eredményeket, jogszabályokat vagy hétköznapi tapasztalatokat, amik segíthetnek megérteni, miért is fordul egy család az uzsorához, milyen feltételekkel kaphat valaki közmunkát, miért kényszerül falopásra, hogy mennyi napszámért lehet ma feketemunkát vállalni, mennyi élelmiszert lehet ennyi pénzből megvásárolni stb.”

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A társasjáték megvásárolható, így bárhol játszható. Lehetőség van egy bemutató igénybevételeire is, amelynek során a Szociopoly megálmodói játékmestert is biztosítanak, ezzel is támogatva a játék sikeres lebonyolítását és a közben felmerült kérdések, témák megbeszélését.

A játék színházi körülmények közötti megvalósítása a szervezők által lehetséges. Az időpontokról a Szociopoly közösségi média (Facebook) oldalán tájékozódhatnak az érdeklődők.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

A sikerkritériumok között szükséges megemlíteni a játék mögötti jelentős tudást és szakértelmet. Sikerkritériumnak tekinthető továbbá a személyes részvétel, a játékosok bevonódása támogatja a mondanivaló megértését, a mélyszegénységben élők helyzetének megértését, a szociális érzékenységet.

Hatásmérés, indikátorok

A jó gyakorlat eredményességét mutatja a Szociopoly felületeinek látogatottsága, a Facebook oldalt 1,7 ezren követik. Szintén indikátornak tekinthető, hogy a színházi társasjátékok száma 2022-ben elérte a 300. előadást. További fontos eredmény, hogy a Szociopoly az Edison100 2021. évi díjazottja 'A világ és én' kategóriában.

Megvalósító szervezet(ek) - elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel

GYERE - Gyerekesély Közhasznú Egyesület, Magyarország

Iroda: Budapest, XIII. Pozsonyi út 14. II. emelet

<https://www.szociopoly.hu/>

szociopoly.gyere@gmail.com

+36 70 383 3672

3.12 AZ ÖNKORMÁNYZATOK INTEGRÁLÓ ÉS KOORDINÁLÓ SZEREPÉNEK MEGERŐSÍTÉSE – AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSHOZ VALÓ ALKALMAZKODÁS ÉRDEKÉBEN” C. LIFE16 CCA/HU/000115 AZONOSÍTÓSZÁMÚ PROJEKT

Probléma azonosítása

Az éghajlatváltozás (vagy klímaváltozás) a Föld klímájának tartós és jelentős mértékű megváltozását jelenti, amelynek fő oka az üvegházhatású gázok (ÜHG) légköri mennyiségének jelentős növekedése. Az éghajlatváltozás elsődleges oka az üvegházhatású gázok kibocsátásának növekedése, amelynek fő származása az alábbi forrásokból ered:

- energiafogyasztás,
- szállítás és közlekedés,
- mezőgazdaság,
- ipari folyamatokhoz kapcsolódó kibocsátások.

Az éghajlatváltozás helyi szinteken megjelenő hatásai:

- elsődleges hatásoknak nevezzük a klimatikus tényezők megváltozását (hőmérséklet, csapadékeloszlás megváltozása),
- másodlagos hatásoknak az előzőkből fakadó problémákat (pl. aszály, talajvíz csökkenés),
- harmadlagos hatások az ezek következményeiként megjelenő természeti, társadalmi és gazdasági jelenségeket (pl. aszály okozta termés kiesés, fák kiszáradása).

A veszélyek különféle szélsőséges eseményekben nyilvánulnak meg, a leggyakoribb problémát azonban a víz hiánya, vagy túlzott mennyisége okozza. Magyarországon, mivel az éghajlatváltozás hatására 3-5°C átlaghőmérséklet emelkedés várható, növekednek a vízhiányos és aszályos időszakok, miközben a lehulló csapadék egyre kiszámíthatatlanabbá és intenzívebbé válik, súlyosbodó árvíz- és belvízproblémákat okozva. A vízkészletek védelme és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kockázatok kezelése szempontjából a természetes megközelítéseknek fontos szerepe van. Az előrejelzések szerint ezek együttes hatása a vízfolyásban akár 60%-os változást is eredményezhet.

Az éghajlatváltozás hatásai közül a víz kulcsfontosságú szerepe általánosan ismert, a negatív hatások mérséklése és az ellenállóképesség növelése szempontjából azonban jelentősége kevésbé elismert. Jelenlegi hidrológiai ismereteink szerint a víz a légkörben megnövekedett üvegházhatású gázmennyiség ellenére is képes a bioszféra hűtésére és a káros éghajlati visszacsatolások csillapítására. Ezért riasztó, hogy a vízvezető vízgazdálkodás miatt évente közel 760 km³ esővíz tűnik el globálisan a környezetből vízlefolyás miatt.

Leírás, rövid ismertetés

A projekt az egyik legfontosabb ágazatközi kérdéssel, a természetes vízmegtartó megoldások (NWRM: <http://nwrn.eu/>) alkalmazásával és a fenntartható vízgazdálkodással foglalkozott a klímaadaptációval összefüggésben. A projekt ökoszisztéma-alapú megoldásokat keresett a klímaváltozás nyomán kialakuló, vízzel kihívásokra válaszul. A bemutatott vízmegtartó intézkedések az ökoszisztéma szolgáltatásokra épülnek, és a helyi zöld infrastruktúrák részét képezik, amelyek természetes élőhelyként szolgálnak a biológiai sokféleséget támogatva.

A pilot projektekről

- **Bátya** (Bács-Kiskun vármegye): A beavatkozás során a kubikgödör vizes élőhelyként került helyreállításra kotrással és lankás rézsű kialakításával, amelynek eredményeként nyílt vízfelület jött létre. Szabálytalan, több medencéből álló rendszer került kialakításra. Ez azt jelenti, hogy a vizes terület több különböző mélységű kisebb medencéből áll, biztosítva azt, hogy állandó nyílt vízfelület és sekélyebb élőhely is kialakuljon. A vízpótlást a lakott területen lehulló esővíz biztosítja a meglévő csatornahálózaton keresztül. A rendszer kezelhetősége érdekében egy vízpótlást biztosító műtárgy és egy vízelosztó műtárgy került kiépítésre a medencék közötti vízelosztás biztosítása érdekében (https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/hu/nwrn/5_pilotrol_reszletesen).
- **Püspökszilágy** (Pest vármegye): A projekt célja az árhullámmal lezúduló víz és hordalék visszatartása a felső vízgyűjtőn, mielőtt az elérné az épített környezetet. E célból a vízmosásokban és a Szilágyi-patakban négy fából épített hordalékfogó műtárgy (fenékküszöb) került megépítésre. A megtartott vízmennyiség a

magasabban fekvő termőföldek és erdők vízellátását biztosítja. Az alsó vízgyűjtőnél, a völgyfenékben jellemzően szántóföld, illetve épített környezet található. Itt, a Szilágyi-patak árterének egy részén, az árvíz és hordalék befogadására és tárolására alkalmas vizes élőhely és tőrendszer került kialakításra a vízmelegtartó képesség növelése és az aszálykockázat csökkentése érdekében. Ezenkívül közvetlenül a vízgyűjtő rendszer fölött fából készült fenékküszöb épült a hordalék megfogására.

- **Ruzsa** (Csongrád-Csanád vármegye): A település célja a csapadékvíz helyben tartása, a bel- és külterületeken egyaránt. A víz-visszatartás érdekében a külterületen lévő csatornahálózatot alakították át. A négy csatornaszakasz kialakítása lehetővé tette a település számára a belvíz megtartását és a beszivárgás elősegítését a talajvíz-tartalékok visszatöltéséhez a termőföldek és az ökoszisztéma szükségleteinek megfelelően. Az egyik csatorna mintaterületként a helyi földhasználók közötti innovatív együttműködést szolgálja, mely az időszakos elöntésekkel leginkább érintett földparcellák „zöldítését” segíti elő. E területek korábban többnyire vizes élőhelyek voltak. Ez szintén olyan innovatív adaptációs intézkedés, ami később más régiókban is alkalmazásra kerülhet. A helyben kibocsátott, öntözésre felhasználható szürke víz összegyűjtésére és felhasználására a település lakott részének egy használaton kívüli mélyedésében tavat alakítottak ki, mely a falusi környezet zöldítéséhez járul hozzá. A település külterületén lévő szennyvíztisztító telep naponta 200 m³ tisztított vizet bocsát ki. Ez a vízmennyiség a szennyvíztisztító telep közvetlen közelében kerül megtartásra (a lakott területen kívül) egy 1 hektár területű tározó tóban. A víz itteni beszivárgása a talaj káros átalakulási folyamatainak visszafordítását és az aszálykockázat csökkentését szolgálja.
- **Rákócziújfalu** (Jász-Nagykun-Szolnok vármegye): A szomszédos településen két nagy élelmiszer- és italvállalat üzeme működik. A Heineken palackozott sört állít elő árpából, míg a Bunge napraforgó- és repcemagból készült nyers növényi olaj gyártásával foglalkozik. Egy átlagos év során az árpa, napraforgó és repce termesztésével foglalkozó gazdák számára a vetési időszakot a belvízhelyzet nehezíti, majd a gyakori

hőhullámok, a tartós aszályok és a kiszámíthatatlan, heves esőzések okoznak károkat. A cél a belvíz és a heves esőzés okozta vízfelesleg megtartása az aszálykockázatok mérséklése érdekében természetes vízmegtartó megoldások tervezésével. Ennek érdekében a külterületen található csatornahálózatot, amely a megvalósításán keresztül belvíz és esővíz megtartása céljából korábban nem került felhasználásra, átalakították a víz megtartására alkalmas műtárgyakkal. Továbbá egy alacsony fekvésű termőterület helyén 0,6 hektár kiterjedésű vizes élőhely került kialakításra hordalék eltávolításával, valamint gát és egy vízmegtartó műtárgy megépítésével. Ez prototípus jellegű megoldásként szolgálhat olyan régióknak, ahol a mezőgazdaság, valamint az élelmiszer- és üdítőital-ipar ellátási lánc nagy háttal van a vízkészletekre. A tervezett infrastrukturális elem alacsony költségű, lemásolható modellt jelent több ezer hektár alacsony minőségű szántóföld számos előnnyel járó használatára az éghajlat-változáshoz való helyi alkalmazkodás érdekében. A Tisza egykori árterén ezerszám található ilyenfajta mélyfekvésű területek, de eddig nem próbálták meg alkalmazni őket a klímaváltozásból fakadó kockázatok (belvízi elöntések, heves esőzések és aszály együtt) csökkentésére.

- **Tiszatarján** (Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye): A település célja a helyi bioenergia termelés növelése, az invazív növényfajok visszaszorítása, a vízmegtartás, a félig természetes legeltetés, valamint az ökoturizmus előmozdítása. Ennek érdekében kisléptékű természetes vízmegtartó beavatkozásokat hajtottak végre az ártérben, a kubikgödrökkel borított területen állandó, nyílt vízfelületek létrehozásával. Ezek egymással összekapcsolt állandó vízfelületként működnek. A talajvízbe beszivárogva a mezőgazdaság számára természetes vízellátást biztosítanak. Emellett szaporodó- és búvóhelyként, illetve táplálkozóhelyként szolgálnak a vízimadarak, a kétéltűek és a legelő állatállomány számára. A vizes élőhely a szántóföldeken felgyülemlett belvíz elraktározására is alkalmas. Helyi ökoturizmus fejlesztése érdekében a helyreállított ártérben, a vizes élőhelyen és a kis tórendszer környékén látogató ösvényt alakítottak ki. A helyreállított tájra alapozó ökoturizmus és az ártérben fenntartható módon megtermelt, megújuló energiát szolgáltató biomassza használata

gazdaságilag is fenntarthatóvá teszi a modellt. Ez a prototípus igen nagy replikációs potenciállal bír, és jó példaként szolgálna a Tisza és mellékfolyói mentén más helyi közösségek számára, amelyek egyre sérülékenyebbek az éghajlati és a vízzel kapcsolatos kockázatok szempontjából.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

Helyi önkormányzatok, vállalkozások, közintézmények, lakosság.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A helyi és regionális szintű vezetők ismereteket szereztek a rendelkezésükre álló természeti kincsekről és fenntartható kezelésükről, amelyek a települések javát szolgálhatják. Ezen innovatív megközelítés a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás képességét körükben jelentősen növelte. Pilot projektek valósultak meg, amelyek mintaként szolgálnak. A projekt honlapon tudástranzfer aloldal is létrejött (jó gyakorlat tár, társasjáték, e-learning tananyag).

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A mintaterületeken megtervezett természetes vízmegtartó megoldások a Duna-medence hasonló víz- és klímakockázatokkal küzdő más települései számára is használható, megismételhető modellként szolgálnak.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

- magas szintű önkormányzati koordináló képesség
- klímatudatos önkormányzati vezetés
- megfelelő szakértelem
- széles körű együttműködés az önkormányzat és más érdekelt partnerek, valamint a helyi lakosság között
- mezőgazdasági ellátólánc szereplőinek ismerete

Hatásmérés, indikátorok

- kb. 300 fő tréningen való részvétele
- kb. 300 fő e-learning felhasználó
- kb. 280 fő roadshow résztvevő
- kb. 8000 fő honlap látogató
- projekt kiadványok, tájékoztató anyagok, hírlevelek
- magyar nyelvű Vízkockázat-elemző eszköz országos adatokkal
- 5 természetes vízmegtartó megoldás modell (prototípus)
- 1 adaptációs útmutató (a letesztelt természetes vízmegtartó megoldások replikációjának támogatására)
- 5 megvalósíthatósági tanulmány (további 5 helyszínre vonatkozóan)
- 5 replikációs terv (megvalósíthatósági tanulmányok alapján, végrehajtásra készen)
- kb. 5 vízgyűjtő szintű partnerség
- 5 külföldi tanulmányút
- 20 megyei szintű klíma platform kibővített hatáskörrel
- 1 informatikai okoseszköz

Megvalósító szervezet(ek) - elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel

Belügyminisztérium, Önkormányzati Koordinációs Iroda,

Magyarország

1094 Budapest, Balázs Béla utca 35. A épület

<https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/hu>

life@bm.gov.hu

(+36) 1 / 441-1539

3.13 OFFICENIX FEJLESZTŐ ÉS STRATÉGIAI KÁRTYAJÁTÉK

Probléma azonosítása

A munkahelyi stressz mindenkit érintő probléma, amely a mindennapi élet el nem kerülhető része. A tartós és negatív stressz megannyi fizikai és lelki következménnyel járhat. Ennek feloldására számtalan technika létezik, melyek hol hasznosnak, hol kevésbé hatékonyak minősülnek, amelyek gyakran inkább kínos beszélgetéseket eredményeznek, mintsem a probléma tényleges megoldását. Ennek kiküszöbölésére, egy stratégiai és egyben szórakoztató kártyajátékot álmodtak meg az alkotók.

Az OfficeNix alapvetően egy olyan játékos fejlesztő eszköz, amely segítségével feloldhatóak az egyes konfliktusok a kollégák között. A kártyajáték segítségével „kijátszható” a stressz, kontrollálhatóak a konfliktusok és a munkafeladatok.

Leírás, rövid ismertetés

Az OfficeNix egy kártyajáték, amely a mindennapi életben, illetve a munkahelyen felgyülemlett feszültség levezetésére szolgál. Az alkotók célja egy olyan játék létrehozása volt, amely vicces, tanulságos és felszabadító egyben. „Tanulságos és felszabadító, ahogyan a lapok bemutatják a különböző szakértőkhöz köthető túlzásokat, illetve sarkításokat, így lesz humoros azok számára, akik ilyen környezetben töltik a mindennapjaikat, de akár tanulságos is lehet olyan személyeknek, akik még csak ismerkednek ezzel a munkakultúrával.”

Az alkotók egy olyan kártyajátékot képzeltek el, amit ketten, hárman vagy akár munkatársakkal többen lehet játszani, levezetve ezáltal a munkahelyi feszültséget. A kártyajáték célja alapvetően, „hogyan egy keretrendszer biztosítson kompetencia menedzsmenthez, agilitáshoz, kollaborációhoz trénernek, scrum master-eknek, valamint HR szakemberek számára, akik ezt egy munkahelyi feszültség feltárásához, a feladat azonosításához, design thinking-hez vagy csapatot összekovácsoló eseményhez is használhatják.”

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A célcsoport két irányú lehet, egyrészt munkavállalói, illetve munkáltatói oldal. Mindazonáltal célcsoportként jelölhetők meg a trénerek, scrum master-ek, HR szakemberek, akik egy munkahelyi feszültség feltárásához, a probléma felismeréséhez, a keletkező feladat azonosításához és ennek eredményeképp a feszültség feloldásához használhatják a kártyajátékot.

A stressz levezetésén túlmenően akár csapatépítésre is használható, így a munkavállalók is megjelölhetők célcsoportként.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A munkavégzés szinte elkerülhetetlen velejárója a stressz és a konfliktus. Ennek kezelésre már számtalan megoldás létezik, de a kártyajáték újdonsága pont abban fogható meg, hogy a munkahelyi stressz kezelése „játékosabb” formában történik. Elkerülve ezáltal a későbbi negatív hatású fizikai, lelki, vagy akár mentális problémákat.

A XXI. század elvárásainak megfelelően emellett a létrehozók igyekeztek a technológiát is bevonni a munkafolyamatokba, így akár az online térben is játszható a játék, illetve a kártyák illusztrációi a mesterséges intelligencia alkalmazása révén kerültek létrehozásra.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

Az első magyar üzleti kártyajáték, amely alapvetően humorosan mutatja be a multik világát. A kártyajáték révén csökkenthető a munkahelyi stressz és a konfliktus.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

Az alkotók az emberi kapcsolatok és munkahelyi hatékonyság fejlesztését tartották szem előtt és a való életből hozott tapasztalatokat szerették volna beépíteni a „szabályok” közé. Alapvetően bizonyított tény, hogy a játék csökkenti a stresszt és a feszültséget, ennek tudatában igyekeztek az alkotók egy újdonságot kigondolni.

Hatásmérés, indikátorok

A kártyajáték alapvetően a konfliktus kontroll módszertanon alapul, azaz hogyan kell kezelnie a munkatársaknak egymást eredményesen, azaz miképp kell kommunikálni kollégával, vezetővel, vagy éppen a beosztottal, emellett választ keres arra a kérdésre, hogy hogyan kezelhetők hatékonyan a napi feladatok, valamint hogyan kezelheti a munkavállaló saját magát, miképp kezelheti a stresszt, milyen célokat tűzzön ki maga elé a munkavégzés során. Az alkotók szerint alapvetően pozitív visszajelzések érkeztek vissza HR szakemberektől, coach-októl, hogy a kártya alapvetően kiválóan működik a konfliktusok feloldására.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

OfficeNix, Magyarország

<https://officenix.com/>

3.14 AGROVIR FARMMENEDZSMENT RENDSZER

Probléma azonosítása

A világ népessége robbanásszerűen növekszik, viszont emellett a megművelhető területek nem lesznek nagyobbak. Éppen ezért fontos, hogy a földeket hatékonyan és fenntartható módon műveljék, hasznosítsák. A digitalizációnak a mezőgazdaság területén is fontos szerepet kell játszania. Ezt az elvet követi az AgroVIR rendszer, amely a tényleges gazdálkodási adatokból nyert információk révén nyújt lehetőséget olyan jobb döntések meghozatalához, amelyeket a gazdálkodók önmagukban nem tudnának meghozni. Ennek eredményeképp pedig a jobb döntések jövedelmezőbb gazdaságokhoz vezethetnek.

Leírás, rövid ismertetés

Az AgroVIR Farmmenedzsment rendszer egy integrált mezőgazdasági vezetői döntéstámogató és ügyviteli rendszer. Alapvetően egy olyan átlátható és könnyen használható rendszerről beszélünk, amellyel minden nyomon követhető, ami az adott gazdaságban történik. A rendszer célja, hogy segítse a gazdálkodót a jobb, tényeken alapuló agronómiai döntések meghozatalában, amely hozzájárulhat a gazdálkodás és a jövedelmezőség színvonalának emeléséhez.

A korszerű integrált megoldás révén tudatosabban fejlesztheti a gazda a mezőgazdasági műveleteit. Nagyobb hatékonyságot érhet el, emellett értékes felismeréseket is szerezhethet a gazdálkodó általa, hogy könnyen áttekinthető módon férhet hozzá egyedi, harmonizált adataihoz.

„Az AgroVIR egy innovatív gazdaságirányítási szoftver, mellyel a teljes gazdaság digitalizálása lehetővé tehető. Ez pedig hatékonyabb, fenntarthatóbb és megbízhatóbb gazdálkodást tesz lehetővé folyamatos szakmai fejlődéssel, miközben a lehető legkevesebb időt és energiát fordítanak az adminisztrációra.”

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A mezőgazdasággal foglalkozó szakemberek, gazdaságok nevezhetők célcsoportnak, akik digitalizálni szeretnék gazdaságukat. Az AgroVIR egyetlen biztonságos, felhőalapú megoldáson belül tartalmaz valamennyi mezőgazdasági adatot, valamint térképet. A kezelők számára biztosított továbbá a felhasználóbarát okostelefonos alkalmazás is, amellyel egyszerű az adatbevitel.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

Az AgroVIR alkalmazása révén jobb, tényeken alapuló agronómiai és pénzügyi döntések hozhatók. Korszerű térinformatikai megoldást biztosít, optimalizálható az erőforrás-felhasználás. Az információk dashboard-okon keresztül könnyen olvashatók.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

Az AgroVIR lehetővé teszi, hogy a gazdálkodásban folyamatosan nyomon követhetők legyenek a gazdaság különböző szegleteiről érkező adatok, amely révén a változó körülményekre is könnyebben és gyorsabban lehet reagálni, így maximalizálhatók az eredmények és minimalizálhatók a kockázatok.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

Az AgroVIR megoldásai 20 év szilárd szakmai tapasztalaton alapulnak. A digitális technológia segítségével mérhető jobb eredmények érhetők el a gazdák számára. Nagyobb hatékonyság érhető el, hiszen részletesen nyomon követhetők a folyamatok. Eredményként egy „okos gazdálkodás” érhető el.

A cég célja, hogy a gazdálkodás digitalizálásával az AgroVIR alkalmazásával, a gazdák fenntarthatóbb, jövedelmezőbb gazdaságot tudhatnak magukénak. Világelsőknek számítanak a mezőgazdaság felhő alapú adatelemzésében, hazánkban pedig az agrárszektorban alkalmazható vezetői döntéstámogató szoftverükkel piacvezetőknek bizonyulnak. A leányvállalataikon keresztül már Dél-Amerikában, Azerbajdzsánban, valamint a szomszédos országokban is található olyan gazdaságok, amelyek az AgroVIR szoftverét alkalmazzák.

Hatásmérés, indikátorok

Az AgroVIR rendszert használó gazdaságok a digitalizáció eszközével időt és pénzt spórolhatnak meg, mellőzve a papírmunkát. Közép- és Kelet-Európában folyamatos növekedési pályát mutat a cég. Több mint nyolc országban, több mint 700.000 hektáron, valamint több mint 1000 gazdálkodó vette már igénybe.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

AgroVIR Farmmenedzsment rendszer, AgroVIR Kft.,

Budapest, Magyarország

2040 Budaörs, Kinizsi u. 30.

<https://www.agrovir.com/HU/>

info@agrovir.hu

3.15 INDAHUSE HUNGARY

Probléma azonosítása

Borsod-Abaúj-Zemplén, Baranya, illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyékben a legmagasabb alapvetően a hátrányos helyzetű gyerekek aránya. Az egyik fő probléma, hogy több generációnyi hátrány öröklődik generációról generációra. Több kutatás is rámutatott arra, hogy a roma származású gyerekek sokszor kapnak rosszabb jegyet származásuk miatt, éppen ezért mire elérik a hatodik, hetedik osztályt, nagyon nagy százalékuk elveszíti a hitet a tanulásban, ez a fajta felfogás pedig generációról generációra kerül átadásra. A mélyszegénységbe születő gyermekek egyik lehetősége, ha felismerik, hogy a tanulóval igenis célokat tűzhetnek ki maguk elé, tanulhatnak és amely elveket továbbadhatnak majd később saját gyermekeiknek is. Az InDaHouse Hungary Egyesület borsodi falvakban és szegregátumban élő, hátrányos helyzetű gyerekeknek nyújt hosszú távon – születéstől felnőttkorig – egymásra épülő, tervezett oktatási és fejlesztő szolgáltatásokat. A programot a résztvevő gyerekek, szülei és környezetük aktív részvételével valósítjuk meg.

Leírás, rövid ismertetés

A program célja, hogy a Hernádszentandrás és a környékbeli falvakban felnövő gyerekek ugyanannyi eséllyel rendelkezzenek, mint a városokban felnövő, jobb anyagi és szociális körülmények közé születő társaik. A cél, hogy a gyermekek egyenlő esélyekkel rendelkezzenek és felnőttként később önmegvalósító életet élhessenek függetlenül származásuktól, lakóhelyüktől, anyagi helyzetüktől, vagy családjaik lehetőségeitől. Az egyesület célja a térség gyerekszegénységének csökkentése, a hátrányos helyzetű gyerekek esélyeinek növelése, oktatásuk és társadalmi befogadásuk által.

Emellett kiemelt feladatukként jelölték meg, hogy minél szélesebb körben terjesszék az önkéntesség és a társadalmi felelősségvállalást, ehhez pedig minél több önkéntest és támogatót vonnak be folyamatosan.

Az egyesület közhasznú tevékenységei között többek között a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése; a gyermek- és ifjúságvédelem; a szociális tevékenység, családsegítés;

az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, az egészséges életmódra neveléssel összefüggő tevékenység; a bűnmegelőzés és áldozatvédelem; a tudományos tevékenység, kutatás; a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és a kapcsolódó szolgáltatások etc. került megjelölésre.

Az egyesület fenntartásában működik az Önkéntes- és Gyerekközpont, ahol hétvégeként folyamatosan több mint 100 iskolás gyerek fordul meg. A Fügödi Fejlesztőházban iskola előkészítő foglalkozásokat tartanak.

Az egyesület tagjai a kora gyermekkori programban a 0–5 év közötti kisgyerekekhez (és családjaikhoz) járnak házhoz minden hétvégén, illetve Fügödn a hétköznapokon. A program célja, hogy játékosan fejlesszék a kicsik készségeit, megelőzve a körülményeikből adódó lemaradások kialakulását, amit a későbbiekben lehetetlen lenne behozni.

Az iskola-előkészítő program keretében a gyerekek saját fejlődési szintjükhöz illeszkedően kapnak fejlesztéseket, egyéni és kis csoportos foglalkozások keretében. A program során kiemelt figyelmet kap a gyerekek szociális kommunikációjának fejlesztése.

A kistanoda programban a kisiskolás gyerekeknek nyújtanak heti rendszerességgel egyénre szabott fejlesztőfoglalkozásokat, amihez minden héten önkéntes feladatlap-készítők készítik el az egyénre szabott feladatlapokat, hogy a lehető leghatékonyabban tudják támogatni a gyerekek fejlődését. Cél, hogy minden gyerek a saját tempójában sajátítsa el az alapvető készségeket, mint az írás, olvasás és számolás, ezzel megalapozva a későbbi hatékony tanulás feltételeit.

A nagytanoda programban 4. osztálytól egészen a középiskolás korúakig vesznek részt. Az órák sajátossága, hogy a gyerekek csapatokban dolgoznak, és valós élethelyzetekből merített gyakorlati problémákat oldanak meg. Ezekben az alkalmakban a kreatív, logikai, helyzetfelismerő és -megoldó képességek erősítése mellett a kommunikációs, együttműködési és szociális készségek fejlesztésén van a hangsúly. Cél, hogy felkészítsék a gyerekeket azokra a szituációkra, amelyekkel később felnőttként a mindennapi életben találkozhatnak.

Emellett az Online Tanoda a nagytanodás gyerekek számára egy választható, plusz tanulási lehetőséget nyújtó szolgáltatás.

Mindezek mellett mentorprogrammal, egészségprogrammal, programozó szakkörrel, táborokkal igyekszik az egyesület a gyerekek életét segíteni.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A programnak alapvetően a 18 év alatti fiatalok, gyerekek a célcsoportja. A különböző korosztályoknak különböző szintű segítséget nyújtanak.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A program nem rövid távon nyújt anyagi, illetve tárgyi segítséget, hanem hosszú távon igyekszik elérni, hogy a tanítás eszközével ösztönözzék a gyermekeket, hogy majd később felnőttként is az ott megtanultakat adják át a saját gyermekeiknek.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A mentorálás jelenleg a korosztályok nevelésében ölt főleg testet. De cél a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, a gyermek- és ifjúságvédelem, emellett a szociális tevékenység, illetve a családsegítés, az egészségmegőrzés, a betegségmegelőzés, valamint az egészséges életmódra neveléssel összefüggő tevékenység.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

A szakmai tudás átültetése a különböző mentorprogramokba. A kis-csoportos, illetve egyéni foglalkozások révén személyes kapcsolat alakul ki a mentorok és a gyerekek között.

Hatásmérés, indikátorok

Mára már több mint 600 önkéntes segíti a szervezet munkáját, hétvégenként több mint 20 önkéntes lakik a házban és több mint 100 iskolás gyerek fordul meg a tanodában.

Megvalósító szervezet(ek) - elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel

InDaHouse Hungary Egyesület, Magyarország

3852 Hernádszentandrás, Táncsics út 91.

<https://indahousehungary.hu/tortenetunk>

info@indahousehungary.hu

3.16 MAKER'S RED BOX

Probléma azonosítása

A mai oktatási rendszer reformjára számos országban látunk kísérleteket (ilyen például Finnország) annak érdekében, hogy egy sokkal korszerűbb, modernebb oktatásban részesülhessenek a diákok.

A magyarországi oktatás és munkaerőpiac közötti szakadékot nem könnyű áthidalni, hiszen gyökeres változtatásokat kell bevezetni az oktatásban annak érdekében, hogy a frissen érettségizett vagy diplomázott fiatalok felkészülten kerüljenek ki a munkaerőpiacra. Problémát okoz továbbá, hogy a STEM területeken (az az a természettudományos területeken) Magyarországon csak a felsőoktatásban tanulók közül a női hallgatók aránya mindössze 17-19% (<https://telex.hu/eletmod/2023/03/25/women-in-technology-kozepiskolas-lanyok-erzekenyitese-it-es-mernokszakmak-makers-red-box-interju>).

A programnak hála a gyerekek megtanulhattak hard skill-eket, illetve hátrányos helyzetük okán, olyan lehetőséget kaptak, amiben eddig nem volt részük.

Leírás, rövid ismertetés

A Maker's Red Box nevű program az előbb említett szakadékot próbálja áthidalni, egy úgynevezett alkotópedagógia megnevezésű módszer segítségével, aminek a lényege, hogy alkotó folyamatokon keresztül a gyerekek tulajdonképpen a gyakorlati példákön és feladatokon keresztül ismerik meg az elméletet és észrevétlenül sajátítják el azt a tudást, amit a későbbiekben kamatoztatni tudnak a munkaerőpiacon. Az elsajátított tudás mellett a módszer és a tananyagcsomag egyedi jellegéből adódóan igen hangsúlyos a tanulók egyéb készségeinek fejlődése is (csapatmunka, kreativitás, kommunikáció, koncentráció stb.).

A módszer alapja az, hogy belső motivációt ad a programban szereplőknek és nem a hagyományos, idejétmúlt eszközökkel próbálják a gyermeket a tanulásra ösztönözni. A csoportmunka legtöbbször a projekt lényegi eleme, miközben a csoporton belül más-más szerepkörökben alkotnak a résztvevők, a végén így áll össze egészszé a munkájuk.

A Maker's Red Box programnak több tematikája elérhető, pl. Zöld mérnökök, Jövő városa stb., ezekre épülnek az olyan, tanórai foglalkozások keretein kívül megvalósított programok, mint a Women in Tech, Maker-Google tábor, valamint a Téli tehetséggondozó tábor. A programok mindegyikében lényeges elemei a modern digitális technológiák (3D tervező és nyomtató, lézervágó) használata, de ugyan úgy szerepet kapnak a manuális tevékenységek is (pl. rajzolás, forrasztás).

A Téli tábor Budapesten, 2 helyszínen valósult meg és 39 fő élt a tábor adta lehetőségekkel. A Nyári tábor során 36 oktatót képeztek ki és ország-szerte közel 400 gyermek vett részt a foglalkozásokon. A tábor minden napja egy beszélgetőkörrel indul, az első és utolsó nap ez máshogy zajlik le, hiszen először megismerkednek egymással, végül pedig értékelik az ott eltöltött időt. A beszélgetőkör után kezdődnek a foglalkozások, amik közben szünetekben étkezést biztosítanak a gyerekeknek.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A program célcsoportja elsődlegesen állami gondozott gyermekek voltak, másodlagosan a kísérőik, akik bizonyos esetekben pedagógusok is, tehát nem csak nevelői feladatot látnak el az otthonban. A cél az volt, hogy értsék meg, hogy más szemszögből megközelítve a foglalkozások felépítését milyen skill-ek fejleszthetők, vagy egyáltalán tehettek láthatóvá a gyerekekben, amik bizonyos esetekben addig meg sem mutatkoztak, vagy nem hangsúlyosan.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A program újdonságtartalma abban rejlik, hogy a fentebb említett alkotópedagógia által motiválják a tanulókat, illetve, hogy inkább az empirikus tapasztalatra alapozzák a jövő generációjának tudását.

Több tananyagban hangsúlyos a környezeti innováció, vagy pl. egy város működésének és működtetésének megvitatása során muszáj társadalmi szerepekről is beszélniük a gyerekeknek. Ilyenkor ötletelnek, új (társadalmi) felelősségi köröket találnak ki. A korábban említettek alapján a kreativitás kihagyhatatlan, ugyanez vonatkozik a klímára is (lásd Zöld mérnökök, illetve Global warming tananyagaink), de a Jövő városában is szerepelnek a mezőgazdasági szektorban innovációs és klíma-központú új megoldások.

A foglalkozások során nyilvánvalóvá válik a lányok (és a fiúk számára is), hogy a tipikusan „fiús” digitális készségek lányoknak is lehetnek vonzóak, illetve a lányok is megtapasztalják, hogy legalább olyan ügyesek ők is a maker-tevékenységben, mint fiú társaik.

A Jövő városa projektben innovációs megoldásokon keresztül tervezik meg a gyerekek a város infrastruktúráját: az energiahálózatot, az úthálózatot, a közlekedési eszközöket, az egészségügyi ellátást stb.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

A módszertant több mint tízezer gyermekben tesztelték és 200 tanárnak tartottak alkotópedagógiai továbbképzést és több tucat digitális közösségi alkotóműhely létrejöttét támogatták, elsősorban hazai szakképzési centrumokban.

Világossá vált, hogy bár egyre több a technológiai újítás az oktatásban, iránymutatás és támogatás nélkül a tanárok nem tudják kihasználni a bennük rejlő fantasztikus lehetőségeket. Az eredeti elképzelés szerint a program során a nevelőintézetben dolgozó nevelőket képzették volna ki,

azzal a hozadékkal, hogy így át tudják adni a tudást a többi nevelőnek, ám a nevelők hiányából fakadóan ez sajnos nem volt véghezvihető. Az alkotók így a saját kapcsolati hálójukból merítkezve találtak 30 oktatót szerte az országban. A felkészítés 35 órás online és jelenléti képzésből áll.

Az alkotópedagógiai tananyagokat hazánkon kívül 30 országban használják, köztük van például Dánia, Svájc, Brazília, Indonézia és Belgium is. Az Education Alliance Finland mind a 4 elérhető tananyagot kiválóan minősítette, ami egyfajta nemzetközi akkreditációnak tekinthető.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

A sikertényező a program készítői szerint egyértelműen az, amit a kérdőíves lekérdezés is igazolt, hogy a gyerekek megtapasztalhatták az élmény alapú oktatást, kíváncsiságukat felkeltették a foglalkozások, motivációjuk magas fokon megtartható volt a teljes idő alatt. Megtapasztalták azt, hogy viszonylag rövid idő alatt a tervből kész alkotás lett, illetve teljes soft skill palettát tudtak a program készítői így egy rövid időn belül fejleszteni vagy előcsalogatni a gyerekekből, akik különleges élménynek élték meg a tábort. A tábor alatt a gyerekek kommunikációs készsége látványosan fejlődött első nap és az utolsó nap összehasonlításában. Addigi összeszokott csoportokban csoportdinamikák változtak meg az együtt dolgozás során, konfliktusok oldódtak, a nevelők pedig egy-egy olyan oldaláról ismertek meg egy-egy gyereket, amit addig az évek során nem is láttak.

Kevésbé hivatalos sikerkritérium, hogy volt olyan csoport, aminek a nevelője azt mondta az alkotóknak, hogy a gyerekek mégsem tudnak részt venni a képzésben aznap. A foglalkozást vezető szerencsére mégis a helyszínen volt, hiszen kis idő elteltével a gyerekek megérkeztek a táborba: elszöktek az otthonból, azért, hogy mehessenek a foglalkozásokra.

Hatásmérés, indikátorok

Kifejezetten hatásmérő indikátor nem szerepel a projektben, de a kérdőív során megkérdezett gyerekek túlnyomó többsége újra elment a táborba, sőt tanórai keretek között is szívesen részt vennének hasonló foglalkozásokon.

A kérdőívet kitöltő pedagógusokat tekintve, volt olyan nevelő, aki maga is beült a foglalkozásokra és megtanulta a micro:bit programozást, volt olyan, aki a tábor hatására döntötte el, hogy intézményt vált és olyan helyre megy tanítani, ahol a tanítás segítő része is hangsúlyos, a hátrányos helyzetű gyerekek nagy száma miatt.

**Megvalósító szervezet(ek) -
elérhetőséggel, honlap és országmegjelöléssel**

EdTech Magyarország Kft., Magyarország
info@edtech.hu

Maker's Red Box, Magyarország

<https://makersredbox.com/hu/digitalis-kozossegi-alkotomuhely/>

contact@makersredbox.com

3.17 INNOVÁCIÓ A MUNKAERŐPIACI INTEGRÁCIÓBAN – A MUNKAVÁLLALÓI KOMPETENCIÁK MÉRÉSE ÉS FEJLESZTÉSE

Probléma azonosítása

Magyarországon, különösen Borsod térségében jellemző a munkaerőpiaci kereslet-kínálat egyensúlytalansága. A nagyszámú fizikai munkaerőt igénylő összeszerelő cégeknél a munkaerőhiány mellett is jelen van a hátrányos helyzetű megkülönböztetés a felvétel során. Magas azoknak az álláskeresőknek a száma, akik különböző szociális hátrányaik miatt (fiatalok, idősek, alacsonyán képzettek, nők, romák, közlekedési nehézséggel küzdők) nem jutnak munkához, illetve gyorsan lemorzsolódnak. Oka, hogy a hátrányokkal rendelkezők jelentős hányada nem rendelkezik a munkavégzéshez szükséges megfelelő szintű kompetenciákkal, szocializációs és viselkedési normákkal, munkatapasztalattal és kellő önismerettel, önbizalommal munkavállaláshoz hasznosítható értékes képességei (kognitív és motoros képességek) tekintetében.

A munkaerőpiaci adatok, a célcsoport helyzetének elemzése alapján és a gazdasági szereplők által megfogalmazott jelzések alapján összegezhető a problématerkép.

- 1) A betöltetlen álláshelyek számának jelentős növekedése ellenére magas azoknak az álláskeresőknek a száma, akik nem kerültek be munkaerőpiacra.
- 2) A betöltetlen álláshelyek több, mint 50%-a szakmai végzettség nélkül, 8 általános iskolai végzettséggel is betölthető munkakör.
- 3) A gazdasági szereplői szerint az álláskeresők többségének esetében a kompetenciák alacsony szintje a foglalkoztathatóság akadálya.
- 4) Nincs olyan egységes módszertan és mérőeszköz, amely alkalmas az álláskeresők kompetenciáinak mérése.
- 5) A foglalkoztatók nem tudják egységes rendszerben definiálni az egyes munkakörökben elvárt kompetenciákat.
- 6) A felnőttképzési rendszer nem képes hatékonyan fejleszteni a foglalkoztatók által elvárt kompetenciákat.

Leírás, rövid ismertetés

Célunk a munkaerőpiacról kiszoruló társadalmi rétegek munkaképes és motivált tagjait sikeresen integrálni a munka világába. Egyedileg fejlesztett digitális eszközökkel, munkavégzés közben mérjük fel a hátrányos helyzetű személyek kompetenciáit, majd a mérésre alapozott fejlesztéssel és mentori támogatással segítjük elő munkaerőpiaci elhelyezkedésüket. Komplex módszerünkkel ahhoz szeretnénk hozzájárulni, hogy a munkaerő felvétele és megtartása során a munkaadó döntését a munkavállaló objektív képességei alapján hozza meg, és azt ne az egyéb hátrányt jelentő jellemzők határozzák meg (kor, nem, származás stb.).

A komplex fejlesztési módszer:

- 1) munkavállalói kompetenciák bemeneti mérése,
- 2) munkavállalói készségek és képességek fejlesztése – 5 napos, 30 órás célirányos csoportos fejlesztés (10-12 fő/ csoport),
- 3) munkavállalói kompetenciák visszamérése,
- 4) egyéni mentori támogatás és munkaerőpiaci tanácsadás az elhelyezkedés támogatása érdekében (5 – 10 óra/fő).

A résztvevők a mérés eredményeként kompetencia térképet kapnak, amiben kirajzolódnak erősségeik és fejlesztendő területeik. Ez határozza meg a személyre szabott fejlesztés és a mentori támogatás irányát és céljait, a célállás kijelölését.

Tematikus fókusz

Célcsoport megnevezése

A közvetlen célcsoporton belül két kategóriát lehet megkülönböztetni:

- hátrányos helyzetű személyek,
- valamint a program eredményeit szintén közvetlenül használó munkáltatók.

Hátrányos helyzetű célcsoportnak minősülnek azok a személyek, akik:

- alacsony iskolai végzettségűek,
- pályakezdő munkanélküliek,
- 50 év felettiak,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők,
- tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek,
- megváltozott munkaképességű személyek,
- roma nemzetiségű személyek.

A megoldás újdonságtartalma, az eddigiektől eltérő innovációs tartalom

A mérési szolgáltatás újszerűsége, hogy nem papír alapú, önbevalláson alapuló tesztek és kérdőívek segítségével határozza meg az egyének munkavállalási képességeit, hanem célzott módon feladatvégzés, szimulált munkavégzés, tevékenykedés közben objektív módon méri fel a különböző kompetenciákat. Ennek eredményeként célirányosan lehet mind illeszkedő munkakört, mind fejlesztési irányokat meghatározni.

Az erősségek feltárásával pozitív visszajelzéseket kapnak, ami megerősít önértékelésüket és önismeretüket. A fejlesztendő területek feltárása során a tréninggel és a mentori támogatással nő az alkalmazkodó képességük, a munkáltató elvárásoknak való mind teljesebb körű megfelelés. Komplex módszerünk hozzájárul a munkaadók kompetenciák és képesség szerinti munkaerő felvételének elterjesztéséhez, az előítéletek leküzdéséhez.

További újszerűség:

- A fejlesztési folyamat komplexitása: mérés-fejlesztés-visszamérés-mentori támogatás.
- A mérés a képességek, kompetenciák széles körét lefedi.
- Olyan komplex mérő-fejlesztő folyamat, ami képes a célcsoportnak a kompetencia deficitjeit mérni, és képességeiket, készségeiket rövid időtartamban eredményesen fejleszteni.
- Kompetencia szemléletű munkaerőpiaci tanácsadás és mentori támogatás.
- Olyan fizikai mérőeszköz, amely alkalmas a képességek, készségek jelentős körének objektív mérésére.

Eddig viszonylag kevesen ismerték fel annak a jelentőségét, hogy teljesen alapkészségektől kiindulva fejlesszék a célcsoportot és ezt ne csak tréning módszerekkel, papír alapú és online tesztekkel, hanem élmény alapú eszközökkel és ezeket kiértékelő és az adatokat feldolgozó szoftverekkel támogassák.

Fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódás

Adaptációs potenciál

Az adaptáció a módszertan átvételével lehetséges. Az adaptációt támogató tevékenységek:

- esettanulmányok,
- tudás- és tapasztalatsmegosztó rendezvények,
- szakmai konferenciákon a társadalmi innovációt célzó program bemutatása,
- szakmai workshopokon a digitális mérőeszköz saját élményű kipróbálása,
- for-profit cégek számára a módszer kipróbálása, illetve bevezetése.

Vélelmezett sikerkritériumok - általános és specifikus sikertényezők

- Kommunikáció,
- hátrányos helyzetű személyek sikeres megszólítása,
- kompetenciák bementi mérése,
- munkavállalói készségek és képességek fejlesztését célzó 30 órás csoportos képzés sikeres elvégzése,
- kompetenciák visszamérése,
- a kompetenciákat is kiemelten figyelemmel kísérő, személyre szabott mentori támogatás és munkaerőpiaci tanácsadás.

A csoportos fejlesztésnek köszönhetően javulnak a célcsoport munkavállalási kompetenciái, kiemelten a manuális mozgások, valamint a pszichomotoros és szenzoros képességek területén:

- kézstabilitás, kézügyesség, szem-kéz koordináció,
- feladatorientált mozgás, célorientált mozgás,
- finommotorika, azaz finommozgások,
- érzékelés, észlelés (színészlelés, alak – és formaészlelés, térlátás, arányérzék),
- figyelem és annak fajtái: szándékos (akaratlagos) figyelem, spontán (akaratlan) figyelem, automatikus figyelem, kitartó figyelem (éberség).

A személyre szabott mentori támogatás eredményeként a puha faktorok, ún. soft skill-ek körében történik jelentős minőségi változás:

- formálódik az önkép, javul az önbizalom és az önértékelés,
- szélesedik a kapcsolatrendszer, javul az együttműködési és problémamegoldó készség,
- növekedik az aktivitási és a motivációs szint,
- erősödik a résztvevők autonómiája, csökken a kiszolgáltatottság mértéke,
- a munkaerőpiaci integráció és a foglalkoztatásba helyezés eredményeként javul az életminőség, növekedik a társadalmi integráció foka a célcsoport körében.

Hatásmérés, indikátorok

Eredménynek (indikátornak) tekinthető mindazon személy, aki belép és részt vesz a teljes fejlesztési folyamatban és sikeresen elvégzi a 30 órás tréninget (mérés-fejlesztés-visszamérés-mentori támogatás). Továbbá azoknak a for-profit cégeknek a száma, ahol a módszer kipróbálásra, illetve bevezetése kerül.

A Pilot (kísérleti) projekt során 102 fő vett részt programunkban, ezt követően pedig 27 fő zárta sikerrel a fejlesztési folyamatot és helyezkedett el sikeresen a nyílt munkaerőpiacon. A résztvevők körében felére csökkent az inaktívak száma, megnőtt a közfoglalkoztatásba kapcsolódók köre.

A hatásmérés a program tekintetében több dimenziós:

- 1) A fejlesztés hatása a célcsoport kompetenciáira, képességeire:
A fejlesztés hatása objektív módon kimutatható a kompetenciák

bementi- és visszamérésének köszönhetően az ott kapott eredmények összehasonlítása által. A referencia csoporttal (multinacionális cégnél fizikai munkakörben dolgozó munkavállalók) való összehasonlító vizsgálatok pedig azt hivatottak mérni, hogy a fejlesztésen részt vevők kompetenciái eléri-e a már több éve gyári környezetben dolgozó munkavállalók kompetenciáinak szintjét.

- 2) A fejlesztés hatása a célcsoport foglalkoztatási mutatóira: Átfogó cél, hogy a fejlesztés és a mentori támogatás hatására a célcsoport önállóan legyen képes az elhelyezkedésre. A hatásmérés ebből a szempontból a programban résztvevők elhelyezkedési mutatója, valamint a három hónapot követően is aktív foglalkoztatotti státusz megléte.
- 3) A for-profit cégek körében csökken az előítélet a kevesebb lehetőséggel rendelkező munkavállalók irányába. Beillesztik a módszert kiválasztási és on-bording folyamataikba, aminek eredményeként nő a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatása, csökken az inaktív álláskereső száma.

Megvalósító szervezet(ek) - elérhetőséggel, honlap és ország megjelöléssel

Regionális Civil Központ Alapítvány, Miskolc, Magyarország

www.recik.hu

recik@recik.hu

Coworking Tanácsadó és Szolgáltató Kft., Miskolc,

Magyarország

<https://coworkingkft.hu>

info@coworkingkft.hu

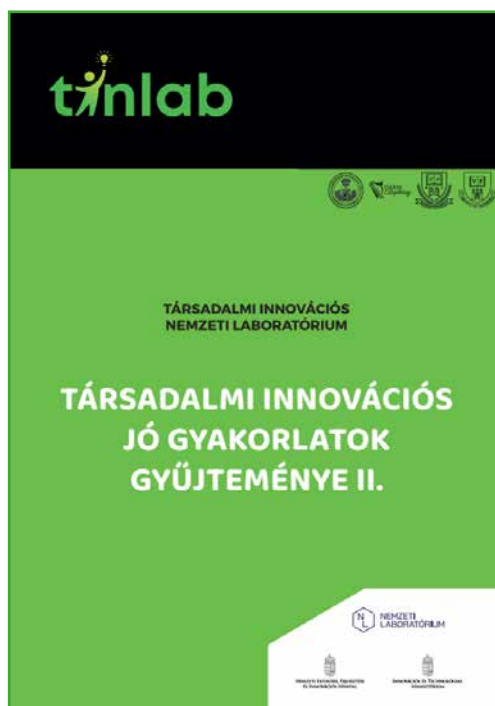

A TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS JÓ GYAKORLATOK GYŰJTEMÉNY korábbi számai:

1. kötet

2. kötet

A kiadvány az RRF-2.3.1-21-2022-00013 azonosítószámú "Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium" elnevezésű projektben, a Széchenyi Terv Plusz program keretében, az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközének támogatásával készült.